

Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Huismanstraat 6
6851 GT Huissen

T 074 – 202 02 58
M 06 – 11 56 13 37
algemeen@grasadvies.nl
www.grasadvies.nl

Rapportage quickscan flora & fauna Wet natuurbescherming

Dovenetel, Apeldoorn

Opdrachtgever: De Woonmensen
Projectcode: DWM00118
Project: Verkennend onderzoek flora & fauna Dovenetel
Apeldoorn
Datum: 25-04-2018
Status: Definitief
Auteur: A.S.J. van Proosdij
Gecontroleerd: J.W. Boon

Colofon

Opdracht

Rapportage betreft verkennend veldonderzoek (quicksan flora & fauna) conform de Wet natuurbescherming.

Opdrachtgever

Uw kenmerk: DWM00118 Verkennend onderzoek flora & fauna Dovenetel Apeldoorn
Contactpersoon: Dhr. D. Janssen
Tel: 06-46230237
Email: d.janssen@woonmensen.nl

Opdrachtnemer

GRAS Advies
Huismanstraat 6
6851 GT Huissen
Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Ons kenmerk: DWM00118 Verkennend onderzoek flora & fauna Dovenetel Apeldoorn
Datum: 25-04-2018
Versie: Definitief
Contactpersoon: A.S.J. van Proosdij

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Uitgangspunten	6
1.3 Projectgebied	6
2. Wet natuurbescherming	8
2.1 Natura 2000	8
2.2 Natuurnetwerk Nederland	8
2.3 Soortenbescherming	9
3. Werkwijze	11
4. Resultaten beschermde gebieden	11
4.1 Natura 2000-gebieden	11
4.2 Resultaten Natuurnetwerk Nederland	12
5. Resultaten beschermde soorten	13
5.1 Karakteristieken	13
5.2 Flora	13
5.3 Zoogdieren	13
5.4 Vleermuizen	14
5.5 Vogels	15
5.6 Amfibieën	15
5.7 Reptielen	16
5.8 Vissen	16

5.9 Ongewervelden	16
6. Conclusie	17
6.1 Beschermde gebieden	17
6.2 Beschermde soorten	17
6.3 Advies / aanbevelingen	17
7. Bronnen	18
8. Woordenlijst	19
Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen	20
Bijlage 2 Plattegrond nieuwe situatie	21
Bijlage 3 Impressie projectgebied	22
Bijlage 4 Toelichting verkennend onderzoek (quicksan) flora en fauna	34
Bijlage 5 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken	35
Bijlage 6 Plattegrond met waarnemingen	36
Bijlage 7 Registratieformulier	37
Bijlage 8 Beschermingsregimes	38

Apeldoorn, provincie Gelderland, Nederland

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Het projectgebied Dovenetel bevindt zich in Apeldoorn. Het terrein is momenteel in gebruik als woonwijk. Verspreid tussen overige woningen bevinden zich 43 woningen met puntdak. De eigenaar, Woonstichting De Woonmensen, is voornemens om deze woningen te slopen en op deze locatie 52 nieuwe woningen te realiseren.

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen dient rekening gehouden te worden met beschermde gebieden en met beschermde plant- en diersoorten. De Wet natuurbescherming omvat de regelgeving betreffende deze soorten en gebieden. De Wet natuurbescherming is van kracht sinds januari 2017 en vervangt de drie oude wetten: 'de Natuurbeschermingswet 1998', 'de Boswet' en 'de Flora- en Faunawet'. Doelstelling van de Wet natuurbescherming is bescherming van de biodiversiteit, decentralisatie verantwoordelijkheden en vereenvoudiging van regelgeving.

Doelstelling rapport

Het doel van dit verkennend onderzoek is het inzichtelijk brengen van de eventuele aanwezigheid van wettelijk beschermde plant- en diersoorten in en direct rondom het projectgebied. Daarnaast wordt de ligging van het projectgebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden onderzocht. Op basis van deze soorten- en gebiedsinformatie worden uitspraken gedaan over mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling en eventuele noodzakelijke vervolgstappen (vervolgonderzoeken).

GRAS Advies

GRAS Advies voert verkennende veldonderzoeken uit volgens de geldende soortprotocollen. De heer Dr. Ir. A.S.J. van Proosdij is middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Samenvatting

Het projectgebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied en niet in een gebied behorende tot het Natuurnetwerk Nederland. Gezien de aard van de voorgenomen werkzaamheden en de afstand tot Natura 2000- en Natuurnetwerk Nederland-gebieden, is een negatief effect op deze gebieden en/of de in deze gebieden voorkomende, beschermde soorten niet aannemelijk.

Vleermuizen

Alle te slopen woningen hebben open stootvoegen die kleine vleermuissoorten toegang geven tot de spouwmuur. Tevens is het gehele projectgebied mogelijk geschikt als foerageergebied en vormt de ecozone met hoge bomenrij langs de Sluisoordlaan een mogelijke vliegroute. Aanvullend onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk om de aanwezigheid van vleermuizen en het gebruik van het projectgebied door deze soorten vast te stellen.

Vogels

Op 2 locaties zijn groepen huismussen waargenomen. De aanwezigheid van huismussen in het projectgebied en het specifieke gebruik van het projectgebied door deze soort dient nader onderzocht te worden.

Het projectgebied is (onderdeel van) een leefgebied voor diverse zangvogels. Het is aannemelijk dat zangvogels de bosschages in het projectgebied gebruiken als broedlocatie. Een nader onderzoek is niet noodzakelijk, onder voorwaarde dat er buiten het broedseizoen om gewerkt wordt, of eventuele nesten in de bosschages tijdens het broedseizoen niet verstoord worden. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, afhankelijk van de weersomstandigheden. Eerdere en latere broedgevallen zijn ook beschermd conform de Wet natuurbescherming.

Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken en c) ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

1.2 Uitgangspunten

Als uitgangspunt voor deze offerte is de inkomende e-mail van de heer Allersma op 9 april 2018 met als onderwerp 'Offerte aanvraag'.

Hierin staat de opdracht als volgt beschreven:

'Woningstichting De Woonmensen heeft 43 bestaande woningen aan de Dovenetel te Apeldoorn die gesloopt gaan worden:

<https://www.google.nl/maps/place/52%C2%B013'22.9%22N+5%C2%B058'47.7%22E/@52.2230007,5.9793428,176m/data=!3m1!1e3!4m6!3m5!1s0x0:0x0!7e2!8m2!3d52.2230352!4d5.9799105>

Het betreft de tentdak woningen.

Er zullen d.m.v. een bestemmingsplanwijziging 52 woningen terug gebouwd gaan worden. Een globale (voorlopige) opzet van het plan vind je in de bijlage. Voor de wijziging van het bestemmingsplan ontvangen we graag op korte termijn een offerte voor een Quicksan Natuurtoets/Flora & Fauna.

Kan je de offerte aan Dick en mij mailen (zie CC) en te naam stellen van Woningstichting De Woonmensen, contactpersoon Dick Janssen.'

1.3 Projectgebied

Context

Het projectgebied is gelegen in Apeldoorn (Afb. 1.3.1.). Het betreft 43 kleine woningen met een piramidevormig pindak, gelegen aan de Dovenetel in de wijk Sluisoord. Het gebied grenst aan de zuidzijde aan de Zonnedaauw, aan de westzijde aan de Akkerwinde, aan de noordzijde aan de Ereprijs en aan de oostzijde aan de Sluisoordlaan.

Projectgebied

Het projectgebied is een woonwijk met verschillende typen woningen die elkaar afwisselen: vrijstaande woningen, rijtjeshuizen en de geschakelde lage woningen met pindak die onderwerp van deze inventarisatie zijn (Afb. 1.3.2.). Op het terrein bevinden zich tevens diverse volwassen bomen, grasveldjes en tuinen met heesters. Langs de Sluisoordlaan ligt een brede ecozone bestaande uit grasveld en een volwassen bomenrij.

Locatie	Dovenetel
Plaats	Apeldoorn
Gemeente	Apeldoorn
Provincie	Gelderland

Afb. 1.3.1. Ligging van het projectgebied (rood kader).

Afb. 1.3.2. Luchtfoto van het projectgebied met de 5 groepen te slopen huizen (rode kaders).

Werkwijze

Men is voornemens om de bestaande 43 woningen geheel te verwijderen en op deze locatie 52 nieuwe woningen te realiseren.

Planning

De exacte planning van de uitvoering is nog niet bekend.

2. Wet natuurbescherming

De oude natuurwetgeving met 'de Natuurbeschermingswet 1998' en 'de Flora- en Faunawet' is per januari 2017 veranderd in de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de inhoud van de Wet natuurbescherming toegelicht.

2.1 Natura 2000

De bescherming van de ca. 164 Natura 2000-gebieden in Nederland blijft behouden in de Wet natuurbescherming. In Natura 2000-gebieden zijn de Europese richtlijnen van kracht. De Europese Unie (EU) heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote waarde is. Om deze natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Nederland telt ruim 160 Natura 2000-gebieden, welke onderdeel uitmaken van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie.

Aanwijzingsprocedure

Natura 2000-gebieden worden formeel aangewezen. Per gebied is er een aanwijzingsdocument gemaakt door het ministerie met daarin:

- Instandhoudingsdoelen; welke doelsoorten en habitats gaat het, en wat is de doelstelling ten aanzien van die soorten en/of habitats;
- Begrenzing; welk areaal is beschermd.

Beheerplannen

Voor ieder gebied moet binnen drie jaar een beheerplan worden vastgesteld. In het beheerplan staat welke natuurwaarden er zijn of deze moeten worden beschermd en/of ontwikkeld. Er staat ook in hoe het gerealiseerd moet worden. Verder wordt er in aangegeven welke externe factoren de instandhoudingsdoelen mogelijk negatief kunnen beïnvloeden. Deze beheerplannen worden vastgesteld door het Rijk of door de Provincie.

Vergunning

Voor de uitvoering van werkzaamheden welke mogelijk schade toebrengen aan een door Natuurbeschermingswet beschermd gebied, geldt dat deze acties in principe verboden zijn. Indien een groter maatschappelijk belang aanwezig is, dient er een vergunningsprocedure te worden doorlopen. Hierbij geldt de volgende regel: 'activiteiten mogen in principe alleen worden uitgevoerd wanneer er geen significante schade aan beschermde natuurwaarde ontstaat'.

Beschermde Natuurmonumenten

Voorheen waren naast Natura 2000-gebieden ook Beschermde Natuurmonumenten beschermd conform de gebiedsbescherming. De bescherming van Beschermde Natuurmonumenten is vervallen. Provincies kunnen wel besluiten om deze gebieden alsnog te beschermen via het provinciale beleid. De provincie voegt de gebieden toe aan het Natuurnetwerk Nederland of wijst ze aan als bijzonder provinciaal natuurgebied of -landschap.

2.2 Natuurnetwerk Nederland

Aanvullend op de natuurwetgeving is er natuurbeleid. Natuurbeleid is een zachter kader dan de natuurwetgeving, maar is eveneens van belang voor ruimtelijke plannen. Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor het Natuurnetwerk Nederland geregeld.

In Natuurnetwerk Nederland liggen de volgende natuurgebieden:

- Bestaande natuurgebieden (waaronder de 20 Nationale Parken)
- Gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd

- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer
- Ca. 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, het Nederlandse deel van de Noordzee en de Waddenzee
- Alle Natura 2000-gebieden

2.3 Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Er is een stappenplan opgesteld door Ministerie van Economische Zaken (Bijlage 4). Met dit stappenplan kan worden bepaald of een ontheffing nodig is of dat er gebruik kan worden gemaakt van een vrijstelling.

Bevoegdheid

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen ligt bij de provincies. Enkel bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk het bevoegd gezag.

Beschermingsregime

De Wet natuurbescherming kent de onderstaande beschermingsregimes. Elk van deze beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor een vrijstelling of ontheffing van de verboden.

- Soorten van de Vogelrichtlijn
- Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn
- Andere soorten (bescherming vanuit nationaal oogpunt)

Om te mogen afwijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan de volgende criteria zijn voldaan.

- Er mag worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is
- Tegenover de afwijking van het verbod moet een in de wet genoemd belang staan (bijv. volksgezondheid of openbare veiligheid)
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van een soort

De verbodsbepalingen voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten zijn gericht op bescherming van de individuen van de soorten. De verbodsbepalingen mogen enkel overtreden worden met een ontheffing (het 'nee, tenzij-principe'). Bij het besluit of een afwijking van het verbod kan worden toegestaan, wordt niet gekeken naar de gevolgen van deze afwijking voor het individuele plant of dier, maar naar de gevolgen voor de instandhouding van de betrokken soort.

Zorgplicht

Iedereen dient voldoende rekening te houden met in het wild levende dieren en planten en de directe leefomgeving. "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

Vrijstelling regelgeving

In veel gevallen is er geen ontheffing nodig, maar kan er gebruik worden gemaakt van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod. Er zijn diverse vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Bekende voorbeelden van vrijstellingen zijn onder meer het toepassen van de gedragscode of wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in het kader van een Programmatische Aanpak of een Provinciale verordening.

Verbodsbepalingen

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Vogelrichtlijn, artikel 3.1**

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.

- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Habitatrichtlijn, artikel 3.2**

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De verbodsbepalingen **betreffende andere soorten, artikel 3.3**

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - onderdeel a. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Gedragcodes

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid opgenomen om een vrijstelling te verkrijgen indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode (art 3.31). In de mogelijkheid die de wet biedt, wordt ook aangegeven dat er met betrekking tot de Europees beschermde soorten een gedragscode kan worden goedgekeurd voor ruimtelijke ontwikkelingen (naast beheer en onderhoud, waarvoor in de Flora- en Faunawet reeds een vrijstelling gold als werd gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode). Hoewel de mogelijkheid wel wordt geboden, zijn er bij het opstellen van het stappenplan nog géén gedragscodes goedgekeurd voor de nieuwe beschermde soorten of voor de Europees beschermde soorten voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hier dient rekening mee te worden gehouden bij de bepaling of een gedragscode van toepassing is voor de type ingreep en de voorkomende beschermde soorten.

3. Werkwijze

Ten behoeve van deze quickscan flora & fauna is op twee manieren onderzocht of de voorgenomen ruimtelijke ingrepen mogelijk een negatief effect hebben op beschermde gebieden, plantensoorten en diersoorten.

Tijdens een voorbereidend bureauonderzoek is informatie verzameld over:

- het projectgebied en de positie van het projectgebied t.o.v. beschermde gebieden in de omgeving van het projectgebied (Hoofdstuk 4: Resultaten beschermde gebieden)
- waarnemingen van plant- en diersoorten in het projectgebied en in de omgeving van het projectgebied (Hoofdstuk 5: Resultaten beschermde soorten)

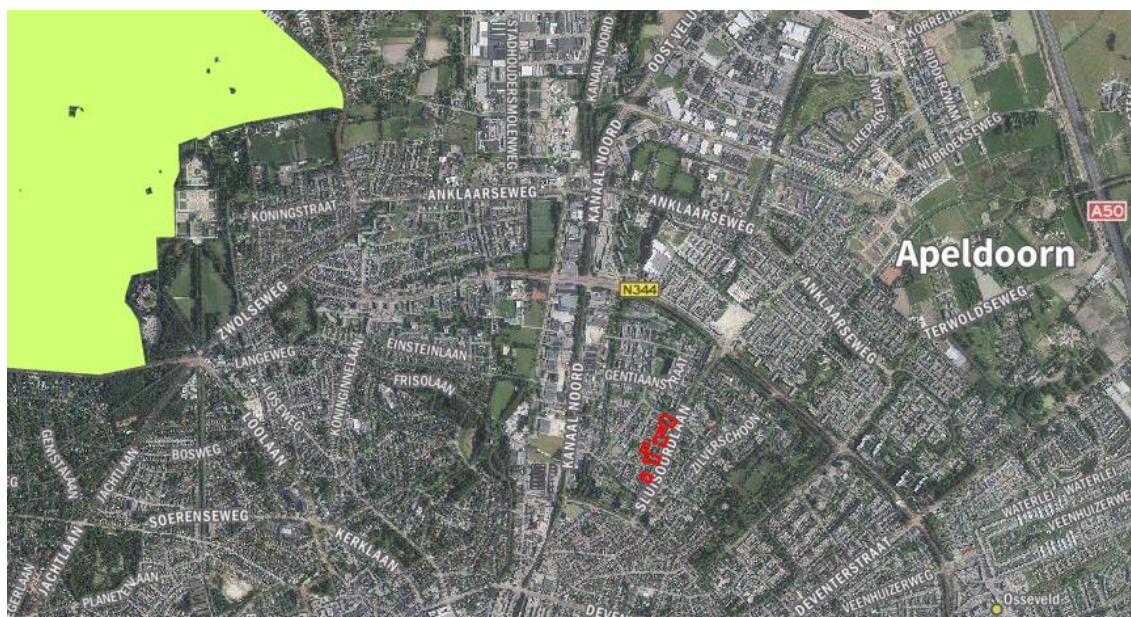
Op basis van één verkennend veldonderzoek is de (kans op) aanwezigheid van wettelijk beschermde plant- en diersoorten onderzocht in het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied. Het terrein is onderzocht op basis van terreingesteldheid, potentiële aanwezigheid van beschermde soorten alsook de aanwezigheid van biotopen die geschikt zijn voor beschermde soorten. Hierbij is gebruik gemaakt van bekende natuurinformatie. Daarnaast is het omliggende gebied globaal geanalyseerd waarmee een inschatting gemaakt kan worden of het projectgebied geschikt kan zijn als leefgebied voor beschermde soorten.

4. Resultaten beschermde gebieden

4.1 Natura 2000-gebieden

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van Natura 2000-gebieden (Afbeelding 4.1.1.). Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Veluwe. Dit beschermd gebied ligt ten westen van het projectgebied met de kortste afstand op ca. 2,3 km ten westen van het projectgebied. Het projectgebied wordt van dit Natura 2000-gebied gescheiden door de bebouwde kom van Apeldoorn.

Gezien de aard van de ingrepen, de afstand tot het Natura 2000-gebied en de scheiding hiervan middels de bebouwde kom, zijn negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingrepen op het Natura 2000-gebied en de daarin voorkomende, beschermde soorten niet aannemelijk.

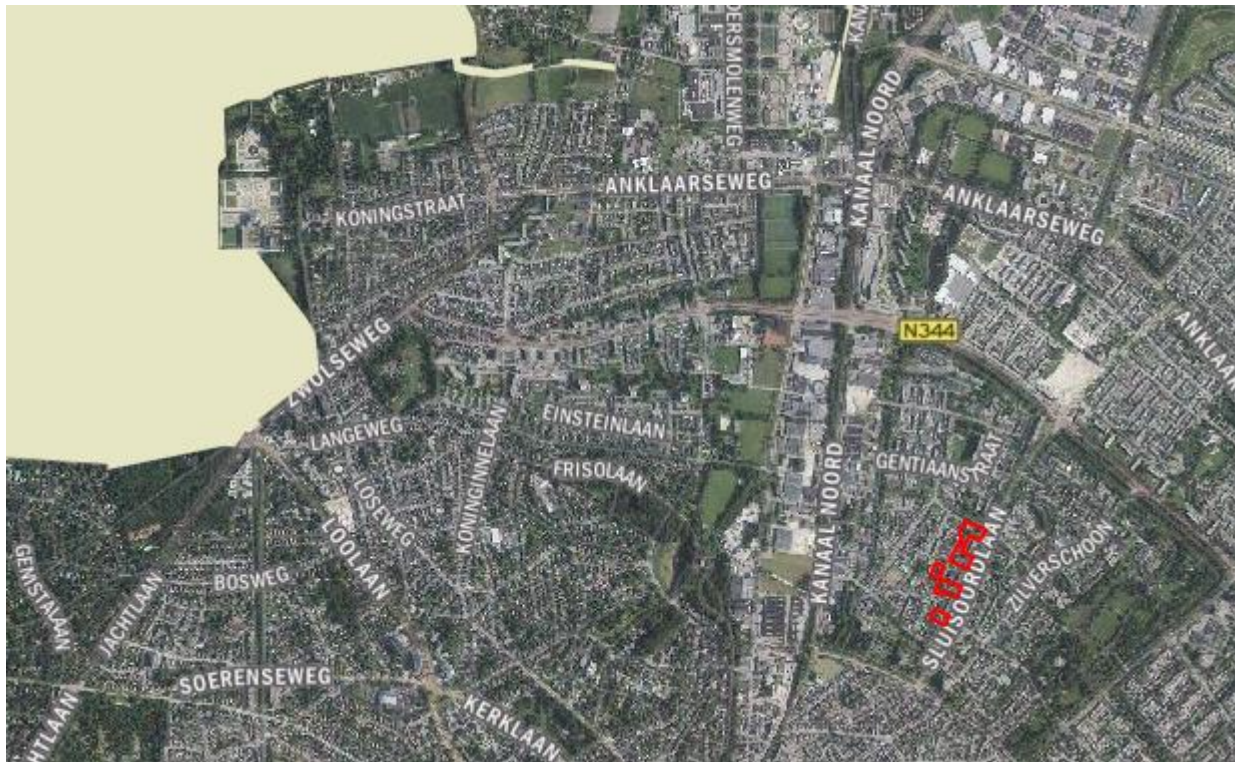

Afb. 4.1.1. Ligging van het projectgebied (rode kaders) t.o.v. Natura 2000-gebied de Veluwe (lichtgroen).

4.2 Resultaten Natuurnetwerk Nederland

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (Afbeelding 4.1.2.). Het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland is een smalle strook langs het Apeldoornsch Kanaal ten noorden van het projectgebied met de kortste afstand tot het projectgebied van ca. 1,5 km. Het daarna dichtstbijzijnde Natuurnetwerk Nederland gebied een deel van het Kroondomein bij Paleis het Loo, ten westen van het projectgebied met de kortste afstand op ca. 2,1 km ten westen van het projectgebied. Het projectgebied wordt van dit Natuurnetwerk Nederland gebied gescheiden door de bebouwde kom van Apeldoorn.

Gezien de aard van de voorgenomen ruimtelijke ingrepen en de afstand tot de betreffende Natuurnetwerk Nederland gebieden is een negatief effect van de voorgenomen werkzaamheden op deze Natuurnetwerk Nederland gebieden en de in deze gebieden aanwezige beschermde soorten niet aannemelijk.

Afb. 3.2.1 Ligging van het projectgebied (rode kaders) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (grijs).

5. Resultaten beschermde soorten

5.1 Karakteristieken

Tijdens het locatieonderzoek zijn in het projectgebied verschillende elementen aangetroffen (Tabel 5.1.1.). De foto's in bijlage 3 geven een impressie van de situatie ter plaatse.

Controleur	A.S.J. van Proosdij
Datum	24-04-2018
Dagdeel	Ochtend, 09.00 – 12.30 uur
Weer	Droog na buien, bewolkt, 15 °C, wind Zuidwest, 3Bft

Elementen	Aanwezig	Omschrijving
Gebouwen	Ja	43 woonhuizen met puntdak
Water	Nee	-
Houtachtige vegetatie	Ja	Diverse loofbomen en struiken
Kruidachtige vegetatie	Ja	Grasveld, regelmatig gemaaid; wegberm, regelmatig gemaaid
Moeras en verlandingszone	Nee	-
Agrarisch gebied	Nee	-
Werken	Nee	-
Erf / tuin / privé	Ja	Tuinen met struiken, gazon en/of beplanting
Bestrating / verharding	Ja	Straten, trottoirs, terrassen bij de huizen

Tabel 5.1.1. Aangetroffen elementen.

5.2 Flora

Het veldbezoek vond plaats in het groeiseizoen van planten. Er is een goede indruk gekregen van de aanwezige soorten. In de tuinen is een breed assortiment van algemene tuinplanten aangetroffen. In de grasveldjes en rondom de bomen in openbaar terrein groeien een aantal algemeen voorkomende grassoorten en kruiden waaronder straatgras, kropaar, grote en kleine weegbree, paardenbloem, madeliefje, hondsdrif, grote brandnetel en vogelmuur. De aangetroffen bomen behoren tot soorten die algemeen in openbare ruimten worden aangeplant, o.a. esdoorn en eik, maar daarnaast ook veel exemplaren van de boomhazelaar (*Corylus colurna*) en 1 oude hoogstam perenboom. Deze boomsoorten zijn niet beschermd, maar het verdient aanbeveling te bekijken of de (enkele van) deze bomen behouden kunnen worden. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien de huidige inrichting van het projectgebied en het regelmatige onderhoud van grasveld, tuinen en boomspiegels in de openbare ruimte, is het niet aannemelijk dat beschermde plantensoorten in het projectgebied voorkomen.

Een nader onderzoek naar beschermde flora en/of een ontheffingsaanvraag is niet benodigd.

5.3 Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren waargenomen of sporen waargenomen die duiden op de aanwezigheid van zoogdieren in het projectgebied. Gezien de aangetroffen vegetatie en omgeving kunnen soorten als egel, huisspitsmuis en mogelijk konijn worden verwacht. Het projectgebied is onderdeel van de leefomgeving van deze soorten. De bovengenoemde soorten zijn beschermd conform de Wet natuurbescherming 'andere soorten', maar staan ook in de categorie 'vrijgestelde soorten'. Dit houdt in dat bij uitvoering van de werkzaamheden een vrijstelling geldt voor deze soorten. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht voor de uitvoerende partij.

Een nader onderzoek naar beschermde zoogdieren en/of een ontheffingsaanvraag is niet benodigd.

5.4 Vleermuizen

Een vleermuisonderzoek valt buiten het kader van een quickscan. Wel is de potentie onderzocht van het terrein voor vleermuizen en is gelet op sporen. Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in holten van bomen en besloten of donkere ruimten van gebouwen.

Er is onderzocht welke soorten redelijkerwijs of mogelijk te verwachten zijn aan de hand van het landschap, de omgeving en gekend verspreidingsbeeld. Daarna is onderzocht welke functies voor vleermuizen mogelijk voorkomen. Als richtlijn is hiervoor is de checklist van het huidig geldende Vleermuisprotocol (2017) aangehouden. Het gaat om voor vleermuis van belang zijnde objecten die door de beoogde activiteit of plan, in relevante mate worden aangetast. Foerageergebied en vliegroutes zijn alleen beschermd als ze essentieel zijn voor het goede voortbestaan van de soort ter plaatse.

Alle 43 te slopen woningen hebben open stootvoegen. Deze zitten zowel dicht bij de grond als vlak onder de dakrand op ca. 2,20 m hoogte. De open stootvoegen zijn meestal slechts ca. 1 cm breed en daarmee voor de meeste soorten vleermuizen te smal. Op veel plaatsen zijn de stootvoegen echter breder, 1,5 tot soms 2 cm breed en bieden daarmee voor kleinere, gebouw-bewonende vleermuissoorten toegang tot de spouwmuren. Doorgaans gebruiken vleermuizen toegangen die hoger in de muur zitten, normaal gesproken vanaf ca. 3 m. Het gebruik van deze wat lager gesitueerde, open stootvoegen als verblijfplaats, mogelijk met paarfunctie, is echter niet uit te sluiten.

In het gebied zijn geen bomen met holtes of scheuren aangetroffen die groot genoeg en geschikt zijn als habitat voor vleermuizen.

De ecozone langs de Sluisoordlaan, direct grenzend aan de oostzijde van het projectgebied, heeft mogelijk een functie als vliegroute voor vleermuizen. De volwassen bomenrij vormt een verbinding met het open water en grasvelden aan de overzijde van de Ereprijs.

De aanwezigheid van volwassen bomen en open grasveldjes tussen bebouwing en de aanwezigheid van de ecozone langs de Sluisoordlaan maken het projectgebied mogelijk geschikt als foerageergebied.

Een nader onderzoek naar beschermde vleermuizen en/of een ontheffingsaanvraag is noodzakelijk.

Afb. 5.4.1. open stootvoegen (links) en ecozone met hoge bomenrij langs de Sluisoordlaan (rechts).

5.5 Vogels

Broedvogels

Het projectgebied is gecontroleerd op aanwezigheid van broedvogels. Diverse zangvogels zijn waargenomen, waaronder merel, koolmees, pimpelmees, Vlaamse gaai, houtduif en ekster. In de aanwezige bomen en struiken zijn nesten van enkele van deze soorten waargenomen. Het projectgebied is onderdeel van een leefgebied voor deze en mogelijk andere zangvogels. Het is aannemelijk dat zangvogels de bosschages gebruiken als broedlocatie. Dit houdt in dat gedurende het broedseizoen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd die leiden tot een verstoring of vernietiging van de exemplaren en/of nesten van deze soortgroep.

Het broedseizoen ligt globaal tussen 15 maart en 15 juli, afhankelijk van de weersomstandigheden. Eerdere, maar ook latere broedgevallen zijn mogelijk. Deze 'broedgevallen buiten het broedseizoen om' zijn ook beschermd conform de Wet natuurbescherming.

Jaarrond beschermde vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen en gebouwen gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelsoorten en/of nesten van deze soorten. Op 2 locaties zijn groepen huismussen waargenomen. Op één van beide locaties is ook een broedplaats vastgesteld. Dit betrof een nestlocatie onder dakpannen van een naburig huis, Akkerwinde nr. 56. Of de huismussen ook nestelen in de 43 te slopen woningen kan op grond van deze quickscan niet worden uitgesloten. De aanwezigheid van andere, jaarrond beschermde vogels is niet aannemelijk.

De aanwezigheid van huismussen in het projectgebied en het gebruik van het projectgebied door deze soort dient nader onderzocht te worden. Mogelijk dient op grond van de resultaten uit aanvullend onderzoek een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

Afb. 5.5.1. Huismus bij nestlocatie: onder de dakpannen van Akkerwinde nr. 56.

5.6 Amfibieën

In het projectgebied liggen geen geschikte voortplantingsbiotopen voor amfibieën. Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Het is mogelijk dat de gewone pad het projectgebied gebruikt als leefomgeving. Deze soort is beschermd conform de Wet natuurbescherming 'Andere soorten', maar staan ook op de categorie met 'vrijgestelde soorten'. Dit houdt in dat bij uitvoering van de werkzaamheden een vrijstelling geldt voor deze soort. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht voor de uitvoerende partij.

Een nader onderzoek naar beschermde amfibieën en/of een ontheffingsaanvraag is niet benodigd.

5.7 Reptielen

In het projectgebied zijn geen reptielen aangetroffen. Er zijn ook geen biotopen aangetroffen die geschikt zijn voor reptielen.

Een nader onderzoek naar reptielen en/of een ontheffingsaanvraag is niet benodigd.

5.8 Vissen

In het projectgebied bevinden zich geen biotopen die geschikt zijn voor vissen.

Een nader onderzoek naar beschermde vissen en/of een ontheffingsaanvraag is niet benodigd.

5.9 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn geen bijzondere en/of beschermde ongewervelden waargenomen. Vanwege het ontbreken van de voor beschermde insecten benodigde specifieke habitats, is het niet aannemelijk dat dergelijke beschermde insecten in het projectgebied aanwezig zijn.

Een nader onderzoek naar ongewervelden en/of een ontheffingsaanvraag is niet benodigd.

6. Conclusie

6.1 Beschermde gebieden

Het projectgebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Veluwe op ca. 2,3 km afstand. Gezien de aard van de ingrepen, de afstand tot het Natura 2000-gebied en de scheiding hiervan middels de bebouwde kom, zijn negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingrepen op het Natura 2000-gebied en de daarin voorkomende, beschermde soorten niet aannemelijk.

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland. De dichtstbijzijnde gebieden behorende tot het Natuurnetwerk Nederland liggen op resp. 1,5 en 2,1 km afstand van het projectgebied. Gezien de aard van de voorgenomen ruimtelijke ingrepen en de afstand tot de betreffende Natuurnetwerk Nederland gebieden is een negatief effect van de voorgenomen werkzaamheden op deze Natuurnetwerk Nederland gebieden en de in deze gebieden aanwezige beschermde soorten niet aannemelijk.

6.2 Beschermde soorten

Uit het veldonderzoek zijn de volgende restricties naar voren gekomen:

Vleermuizen

Alle 43 te slopen woningen hebben open stootvoegen die kleinere vleermuissoorten toegang geven tot de spouwmuren. Hoewel veel stootvoegen ook voor kleinere vleermuissoorten te smal zijn en vleermuizen normaal gesproken openingen gebruiken die hoger zitten (vanaf 3 m ipv de hier aangetroffen ca. 2,20 m), is het gebruik van de spouwmuren door vleermuizen niet uit te sluiten. Tevens is het gehele projectgebied mogelijk geschikt als foerageergebied en vormt de ecozone met hoge bomenrij langs de Sluisoordlaan een mogelijke vliegroute. Aanvullend onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk om de aanwezigheid van vleermuizen en het gebruik van het projectgebied door deze soorten nader vast te stellen.

Vogels

Op 2 locaties zijn groepen huismussen waargenomen. De aanwezigheid van huismussen in het projectgebied en het gebruik van het projectgebied door deze soort dient nader onderzocht te worden.

Het projectgebied is (onderdeel van) een leefgebied voor diverse zangvogels. Het is aannemelijk dat zangvogels de bosschages in het projectgebied gebruiken als broedlocatie. Verstoring van broedvogels kan voorkomen worden door de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Indien dat niet mogelijk is, kan verstoring voorkomen worden door de bosschages niet te beschadigen tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen is globaal aan te geven tussen 15 maart en 15 juli, afhankelijk van de weersomstandigheden. Maar ook eerdere en latere broedgevallen zijn beschermd conform de Wet Natuurbescherming.

6.3 Advies / aanbevelingen

- Geadviseerd wordt de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen om. Het broedseizoen is globaal aan te geven tussen 15 maart en 15 juli, afhankelijk van de weersomstandigheden. Maar ook eerdere en latere broedgevallen zijn beschermd conform de Wet Natuurbescherming.
- Geadviseerd wordt om indien mogelijk (enkele van) de aanwezige volwassen bomen waaronder de hoogstam perenboom, boomhazelaars, esdoorns en eiken te behouden.
- De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

7. Bronnen

Boeken

- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff, 1996
- Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora, Stichting Floron, Nijmegen 2011
- Weeda, E.J. et al., Nederlandse Oecologische Flora, KNNV, Leiden, 1999
- Dietz, C. & Kiefer, A., Veldgids Vleermuizen van Europa, KNNV, Zeist, 2017

Internet

- **Alterra**

Onderzoeksinstituut

Alterra draagt door deskundig en onafhankelijk onderzoek bij aan het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige en duurzame groene leefomgeving.

Geraadpleegd op 26 april 2018

<http://www.synbiosys.alterra.nl>

- **Kadviewer**

Kadviewer is een online kaartendienst waarmee geografische locaties opgezocht kunnen worden.

Geraadpleegd op 26 april 2018

<http://kadviewer.map5.nl>

- **Provincie Gelderland**

Digitale online atlas van de Provincie Gelderland m.b.t. beschermde natuurgebieden.

Geraadpleegd op 25 april 2018

<http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/AtlasGelderland>

- **Overheid**

Provinciale verordening provincie Gelderland m.b.t. de Wet Natuurbescherming en vrijgestelde soorten.

Geraadpleegd op 26 april 2018

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/>

- **Regelink**

Regelink is een kenniscentrum met betrekking tot de beschermde soorten in de Wet Natuurbescherming.

Geraadpleegd op 26 april 2018

<http://www.regelink.net>

- **Telmee**

Database van voorkomen van flora- en fauna in Nederland.

Geraadpleegd op 26 april 2018

<https://www.telmee.nl>

- **Vleermuis.net**

Vleermuis.net is een kenniswebsite met informatie over het Vleermuisprotocol.

Geraadpleegd op 26 april 2018

<https://www.vleermuis.net>

8. Woordenlijst

Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag provincie Gelderland hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens hebben een beperkte geldigheidstermijn. Voor vogels en soorten genoemd op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn hanteren we daarom een geldigheidstermijn van maximaal 3 jaar. Voor soorten genoemd op de bijlage bij de wet natuurbescherming is deze periode 5 jaar.”*

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in de aanleiding van het onderzoek. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Zorgplicht

“De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”.

In de praktijk betekent dit:

1. *Voorkomen* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
2. *Beperken* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
3. *Ongedaan maken* van toegebrachte schade

Een voorbeeld van invulling geven aan de zorgplicht:

- Bij het kappen van bomen controleren op mogelijke broedgevallen buiten het broedseizoen om.

Passende gedragscode

Een gedragscode is een ontheffing voor de beschreven maatregelen in bepaalde werken. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen. Er zijn diverse gedragscodes, afhankelijk van het type werk: besteding beheer en onderhoud of ruimtelijke ingrepen.

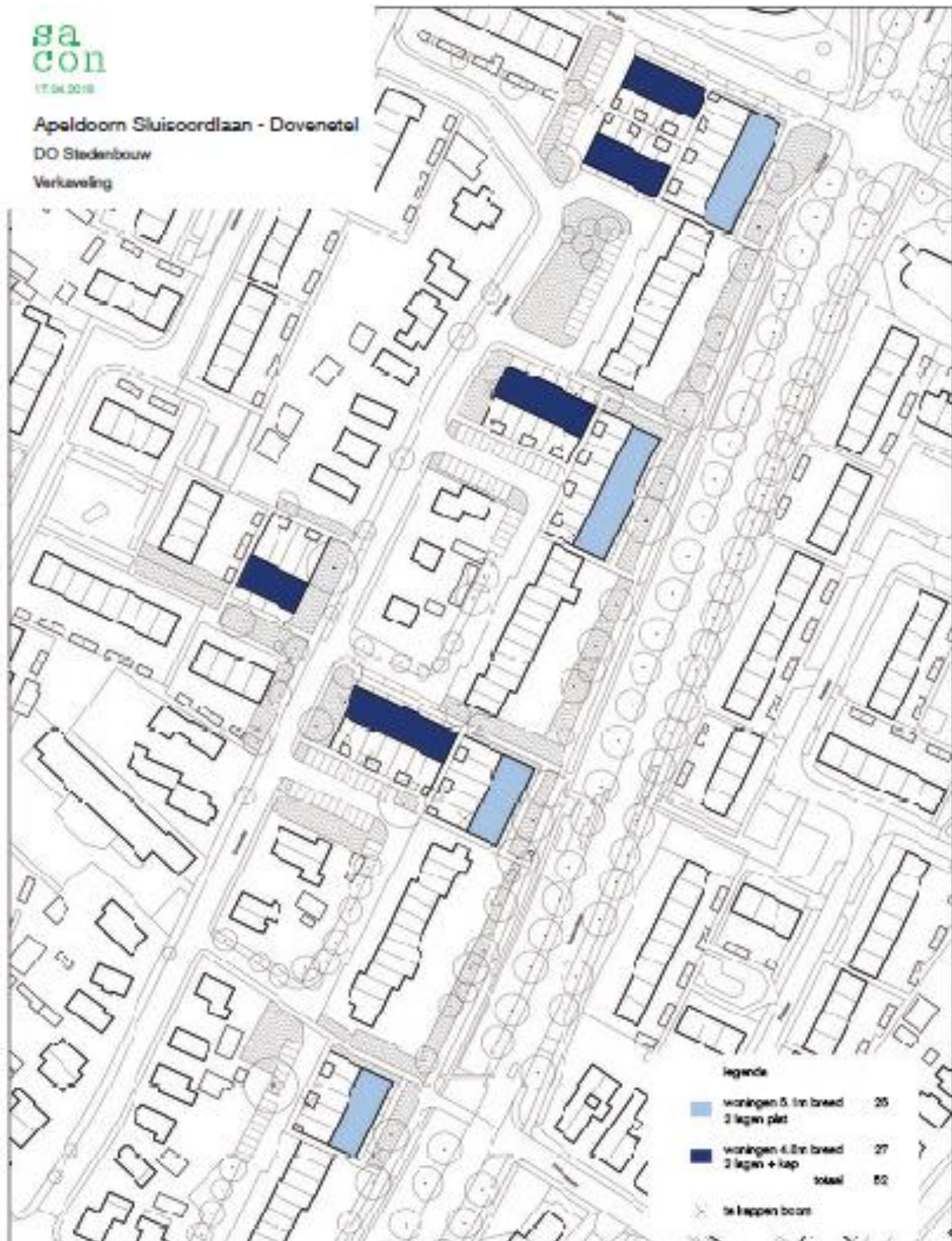
Gedragscode worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en hebben een geldigheidsduur van 5 jaar. Vervolgens dienen deze opnieuw goedgekeurd te worden.

**De Gedragscode dient nog te worden herschreven / aangepast t.o.v. de Wet Natuurbescherming 2017

Bijlage 2 Plattegrond nieuwe situatie

Bijlage 3 Impressie projectgebied

Huisnummers 1, 160, 162

Huisnummers 3, 5, 7, 9

Huisnummers 3, 5, 7, 9

Huisnummers 24, 26, 33

Huisnummers 24, 26, 33

Huisnummers 35, 37, 39, 41

Huisnummers 35, 37, 39, 41

Huisnummers 58, 60, 62

Huisnummers 64, 62

Huisnummers 64, 66, 68, 70

Huisnummers 64, 66, 68, 70

Huisnummer 72

Huisnummers 74, 76

Huisnummers 74, 76

Huisnummers 110, 112, 114, 116

Huisnummers 118, 120, 122, 124, 126

Huisnummers 118, 120, 122, 124, 126

Bijlage 4 Toelichting verkennend onderzoek (quickscan) flora en fauna

In het verkennend onderzoek (quickscan) flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming wordt onderzoek gedaan naar het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten in het projectgebied. Ook wordt de ligging van het projectgebied onderzocht t.o.v. beschermde gebieden behorende tot het Natura 2000 netwerk en Natuurnetwerk Nederland. De volgende werkzaamheden behoren tot het verkennend onderzoek.

Vorbereidend onderzoek

- Verzamelen van gebiedsinformatie
- Verzamelen van soorteninformatie en verspreidingsgebied
- Informatie verzamelen over voorgenomen werkzaamheden in het projectgebied

Verkennend veldonderzoek met inspectie van het terrein en/of gebouwen

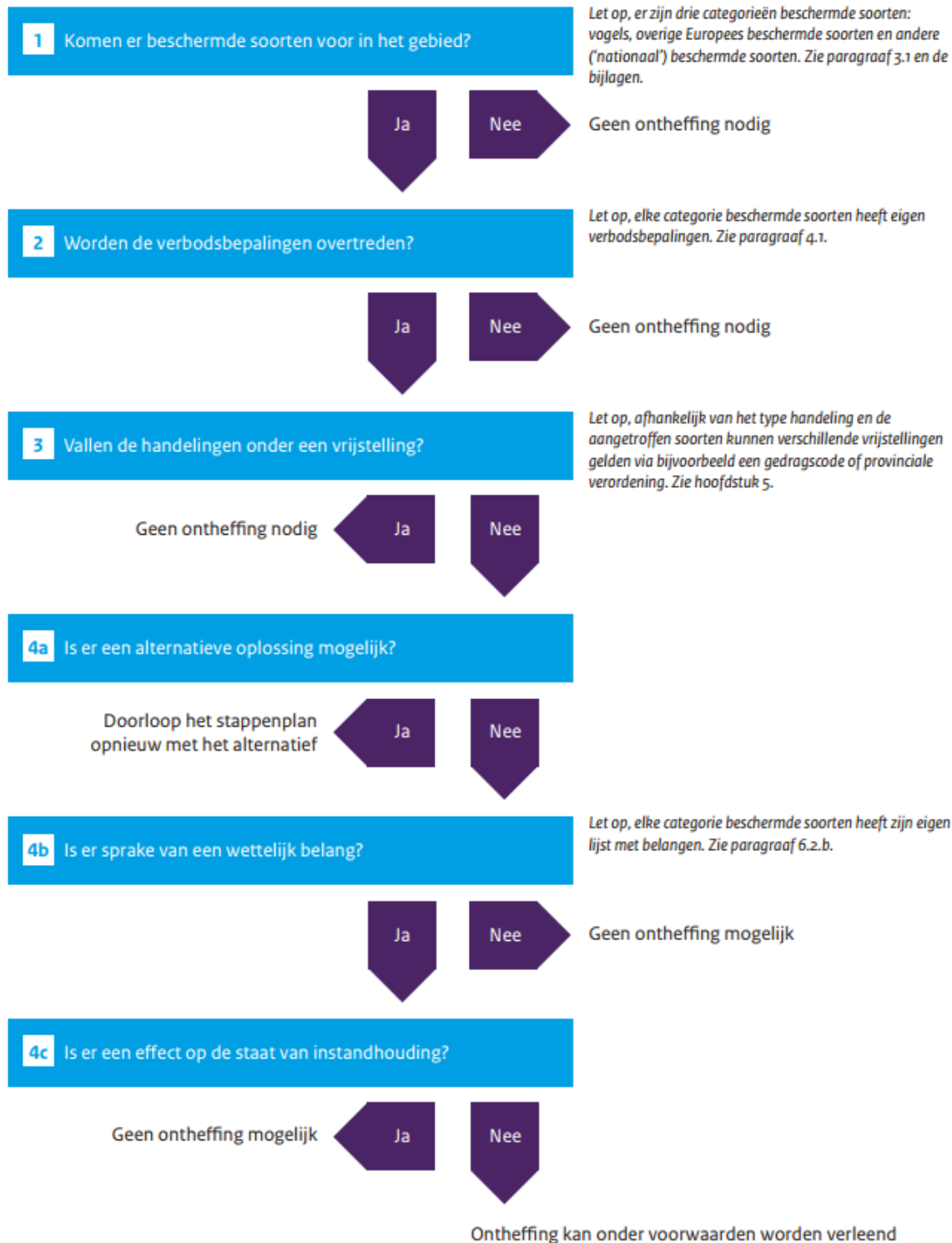
- Tijdens het veldonderzoek wordt het projectgebied en de directe omgeving geïnventariseerd op de aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten. Ook wordt gekeken of het projectgebied geschikt is als habitat voor beschermde soorten. Het verkennend veldonderzoek geeft daarmee inzicht in de **kans op aanwezigheid** van beschermde soorten. Het is geen gedetailleerd en gespecialiseerd onderzoek.
- Het is mogelijk dat er objecten of plekken zijn die niet de inspecteren zijn door de controleur. Dit kan bijvoorbeeld een watergang (vissen en amfibieën) zijn of holtes, spouwen en kieren in bomen en gebouwen (vloermuizen). Onderzoek van dergelijke objecten en plekken vereist in elk geval aanvullend onderzoek door een deskundige.
- Indien tijdens het verkennend veldonderzoek de aanwezigheid van beschermde soorten wordt vastgesteld, en/of plekken zijn aangetroffen die kunnen fungeren als habitat voor beschermde soorten, is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Indien een watervoerende watergang / sloot wordt aangetroffen (in verbinding staand met andere watergangen), en de kans bestaat dat er beschermde soorten in voorkomen is altijd een nader onderzoek noodzakelijk.
- Aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd door een deskundige op het gebied van de betreffende (mogelijk) aanwezige soort(en) en geeft uitsluitsel over welke beschermde soorten aanwezig zijn, in welke aantallen, op welke locaties en welke functie die locaties hebben.
- Aanvullend onderzoek maakt geen onderdeel uit van een verkennend onderzoek (quickscan). Aanvullend onderzoek kan als meerwerk verrekend worden bovenop het verkennend onderzoek.

Advies en rapportage

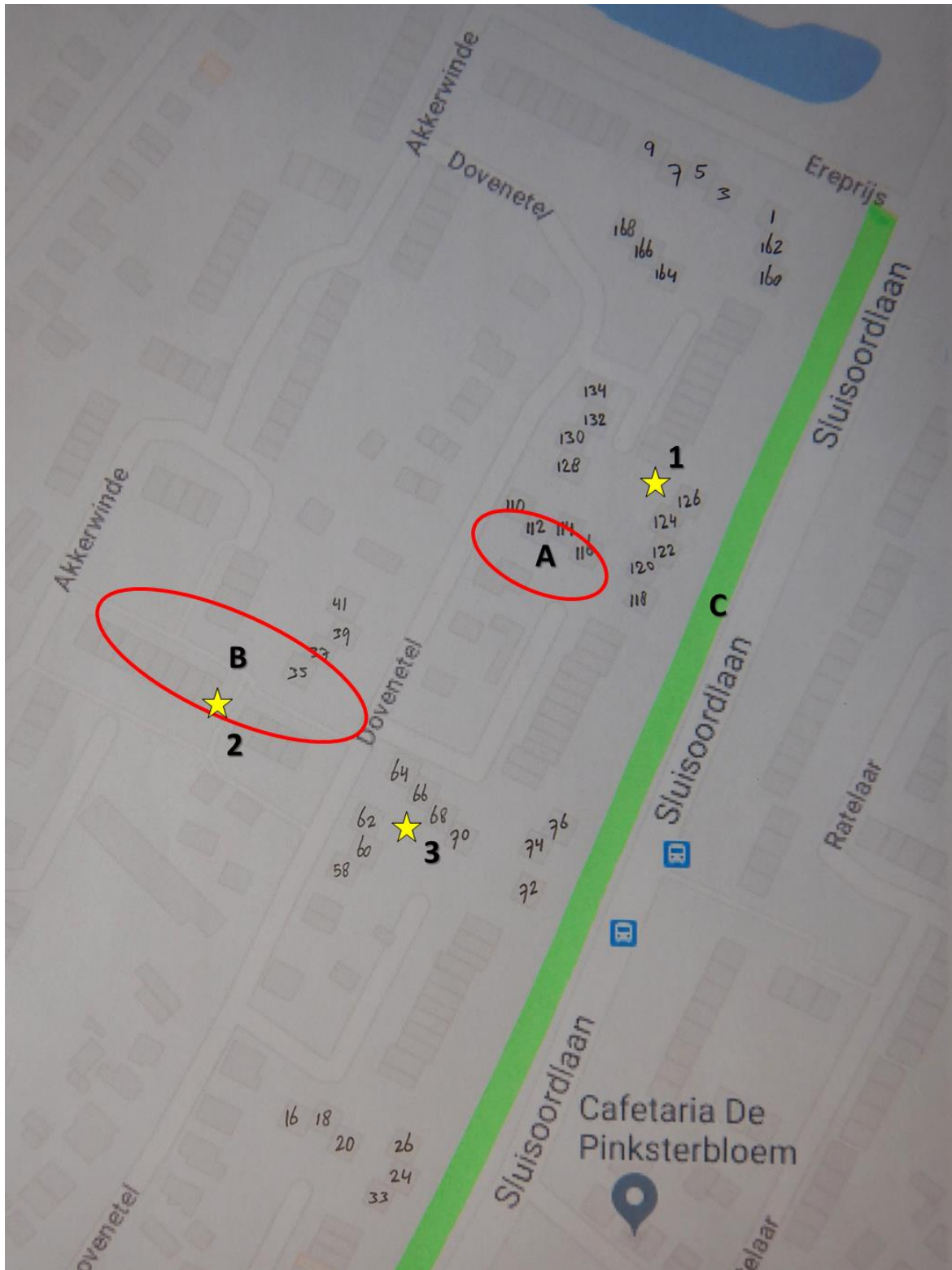
- De resultaten van het verkennend onderzoek worden gepresenteerd in een rapportage.
- In de rapportage wordt aangegeven of aanvullend onderzoek noodzakelijk is en indien dit noodzakelijk is, voor welke soortgroep(en).
- In de rapportage wordt een advies gegeven met betrekking tot het vervolgtraject.
- In het geval aanvullend onderzoek noodzakelijk is, kunnen wij u adviseren over de planning en doorlooptijd van deze onderzoeken.

Bijlage 5 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken

Bijlage 6 Plattegrond met waarnemingen

Plattegrond met de huisnummers van de betreffende woningen. In groen de ecozone langs de Sluisoordlaan (C). Voor overige waarnemingen zie het registratieformulier (bijlage 7).

Bijlage 7 Registratieformulier

Registratieformulier verkennend Flora- en fauna onderzoek								
Gemeente: <i>Apeldoorn</i>		Datum: <i>24-04-2018</i>		Tijdstip + weer: <i>9⁰⁰ - 12³⁰ Droog en bewolkt</i>		Controleur: <i>André van Houdt 20 Wind 3111</i>		
Straat / locatie: <i>Dovenetel</i>								
Nadere plaatsbepaling:								
Deel I Vaste rust en verblijfplaatsen & groeiplaatsen								
Volg nr	Type VRVP of GP	Plaats	Beheergroep	Gebruik	Soortgroep	Soort	T-P	Opmerking / inspectie
1	VRVP	Baam		nest	vogels	houtduif		Boordend exemplaar
2	VRVP	Dak		nest	vogels	huismuis		Muisen krupen onder de
3	BP	Grasveld			bomen	hoogstampeer		dakrand/pannen
4	VRVP	Open stadsruimte		onbekend	vleermuisen	onbekend		open stadsruimte in alle 43 gebouwen
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								

Deel II Leefgebied				
Code	Leefgebied van soortgroep	Soort	Waarneming	Opmerking / inspectie
A	Vogels	Huismuis	Kolonie huismuisen	Voorgaand in struiken
B	Vogels	Huismuis	Kolonie huismuisen	Voorgaand op dakranden
C	Vleermuisen	Onbekend	Mogelijk familie als uitgangste	
D				
E				
F				
G				
H				
Notities				

Bijlage 8 Beschermingsregimes

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn Artikel 3.1

Met de kennis van dit moment gaan wij ervan uit dat de lijst zoals deze geldt onder de Flora- en faunawet hetzelfde blijft onder de Wet Natuurbescherming. Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming
Vogels	steenuil 	Athene noctua	Categorie 1
Vogels	gierzwaluw 	Apus apus	Categorie 2
Vogels	huismus 	Passer domesticus	Categorie 2
Vogels	roek 	Corvus frugilegus	Categorie 2
Vogels	grote gele kwikstaart 	Motacilla cinerea	Categorie 3
Vogels	kerkuil 	Tyto alba	Categorie 3
Vogels	oehoe 	Bubo bubo	Categorie 3
Vogels	ooievaar 	Ciconia ciconia	Categorie 3
Vogels	slechtvalk 	Falco peregrinus	Categorie 3
Vogels	boomvalk 	Falco subbuteo	Categorie 4
Vogels	buizerd 	Buteo buteo	Categorie 4

Vogels	 havik	Accipiter gentilis	Categorie 4
Vogels	 ransuil	Asio otus	Categorie 4
Vogels	 sperwer	Accipiter nisus	Categorie 4
Vogels	 wespandief	Pernis apivorus	Categorie 4
Vogels	 zwarte wouw	Milvus migrans	Categorie 4
Vogels	 blauwe reiger	Ardea cinerea	Categorie 5
Vogels	 boerenzwaluw	Hirundo rustica	Categorie 5
Vogels	 bonte vliegenvanger	Ficedula hypoleuca	Categorie 5
Vogels	 boomklever	Sitta europaea	Categorie 5
Vogels	 boomkruiper	Certhia brachydactyla	Categorie 5
Vogels	 bosuil	Strix aluco	Categorie 5
Vogels	 brilduiker	Bucephala clangula	Categorie 5
Vogels	 draaihals	Jynx torquilla	Categorie 5
Vogels	 eidereend	Somateria mollissima	Categorie 5
Vogels	 ekster	Pica pica	Categorie 5
Vogels	 gekraagde roodstaart	Phoenicurus phoenicurus	Categorie 5
Vogels	 glanskop	Parus palustris	Categorie 5
Vogels	 grauwe vliegenvanger	Muscicapa striata	Categorie 5
Vogels	 groene specht	Picus viridis	Categorie 5
Vogels	 grote bonte specht	Dendrocopos major	Categorie 5
Vogels	 hop	Upupa epops	Categorie 5
Vogels	 huiszwaluw	Delichon urbicum	Categorie 5

			
Vogels	ijsvogel	Alcedo atthis	Categorie 5
Vogels	kleine bonte specht	Dendrocopos minor	Categorie 5
Vogels	kleine vliegenvanger	Ficedula parva	Categorie 5
Vogels	koolmees	Parus major	Categorie 5
Vogels	kortsnavelboomkruiper	Certhia familiaris macrodactyla	Categorie 5
Vogels	oeverzwaluw	Riparia riparia	Categorie 5
Vogels	pimpelmees	Parus caeruleus	Categorie 5
Vogels	raaf	Corvus corax	Categorie 5
Vogels	ruigpootuil	Aegolius funereus	Categorie 5
Vogels	spreeuw	Sturnus vulgaris	Categorie 5
Vogels	tapuit	Oenanthe oenanthe	Categorie 5
Vogels	torenavalk	Falco tinnunculus	Categorie 5
Vogels	zeearend	Haliaeetus albicilla	Categorie 5
Vogels	zwarte kraai	Corvus corone	Categorie 5
Vogels	zwarte mees	Periparus ater	Categorie 5
Vogels	zwarte roodstaart	Phoenicurus ochruros	Categorie 5
Vogels	zwarte specht	Dryocopus martius	Categorie 5

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels) Artikel 3.2

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming
Sporenplanten- bladmossen	geel schorpioenmos 	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Bern I
Sporenplanten- bladmossen	tonghaarmuts 	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Bern I
Sporenplanten- varens	kleine vlotvaren 	<i>Salvinia natans</i>	Bern I
Zaadplanten	liggende raket 	<i>Sisymbrium supinum</i>	Bern I
Zaadplanten	drijvende waterweegbree 	<i>Luronium natans</i>	Bern I, HR IV
Zaadplanten	groenknolorchis 	<i>Liparis loeselii</i>	Bern I, HR IV
Zaadplanten	kruiwend moerasscherm 	<i>Apium repens</i>	Bern I, HR IV
Zaadplanten	zomerschroeforchis 	<i>Spiranthes aestivalis</i>	Bern I, HR IV
Insecten-dagvlinders	moerasparelmoervlinder 	<i>Euphydryas aurinia</i> ssp. <i>aurinia</i>	Bern II
Insecten-haften	oeveraas 	<i>Palingenia longicauda</i>	Bern II
Insecten-libellen	mercurwaterjuffer 	<i>Coenagrion mercuriale</i> ssp. <i>mercuriale</i>	Bern II
Zoogdieren- zeezoogdieren	walrus 	<i>Odobenus rosmarus</i> ssp. <i>rosmarus</i>	Bern II
Reptielen	dikkopschildpad 	<i>Caretta caretta</i>	Bern II, Bon I, HR IV
Reptielen	kemp's zeeschildpad 	<i>Lepidochelys kempii</i>	Bern II, Bon I, HR IV
Reptielen	lederschildpad 	<i>Dermochelys coriacea</i>	Bern II, Bon I, HR IV
Reptielen	soepschildpad 	<i>Chelonia mydas</i>	Bern II, Bon I, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	bultrug 	<i>Megaptera novaeangliae</i>	Bern II, Bon I, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	gewone vinvis 	<i>Balaenoptera physalus</i>	Bern II, Bon I, HR IV
Amfibieën	boomkikker 	<i>Hyla arborea</i> ssp. <i>arborea</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	geelbuikvuurpad 	<i>Bombina variegata</i> ssp. <i>variegata</i>	Bern II, HR IV

Amfibiëen	heikikker 	<i>Rana arvalis</i> ssp. <i>arvalis</i>	Bern II, HR IV
Amfibiëen	kamsalamander 	<i>Triturus cristatus</i>	Bern II, HR IV
Amfibiëen	knoflookpad 	<i>Pelobates fuscus</i> ssp. <i>fuscus</i>	Bern II, HR IV
Amfibiëen	rugstreeppad 	<i>Bufo calamita</i>	Bern II, HR IV
Amfibiëen	vroedmeesterpad 	<i>Alytes obstetricans</i> ssp. <i>obstetricans</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	apollovlinder 	<i>Parnassius apollo</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	boszandoog 	<i>Lopinga achine</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	donker pimperlblauwtje 	<i>Maculinea nausithous</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	grote vuurvlinder 	<i>Lycaena dispar</i> ssp. <i>batava</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	pimperlblauwtje 	<i>Maculinea teleius</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	tijmblauwtje 	<i>Maculinea arion</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	zilverstreephooibeestje 	<i>Coenonympha hero</i>	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	brede geelrandwaterroofkever 	<i>Dytiscus latissimus</i>	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	gestreepte waterroofkever 	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	juchtleerkever 	<i>Osmoderma eremita</i>	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	vermiljoenkever 	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	bronslibel 	<i>Oxygastra curtisii</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gaffellibel 	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gevlekte witsnuitlibel 	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	groene glazenmaker 	<i>Aeshna viridis</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	noordse winterjuffer 	<i>Sympecma annulata</i> ssp. <i>braueri</i>	Bern II, HR IV

Insecten-libellen	oostelijke witsnuitlibel 	Leucorrhinia albifrons	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	rivierrombout 	Gomphus flavipes ssp. flavipes	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	sierlijke witsnuitlibel 	Leucorrhinia caudalis	Bern II, HR IV
Insecten-nachtvlinders	teunisbloempijlstaart 	Proserpinus proserpina	Bern II, HR IV
Reptielen	gladde slang 	Coronella austriaca ssp. austriaca	Bern II, HR IV
Reptielen	muurhagedis 	Podarcis muralis ssp. brongniardii	Bern II, HR IV
Reptielen	zandhagedis 	Lacerta agilis ssp. agilis	Bern II, HR IV
Vissen	steur 	Acipenser sturio	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hamster 	Cricetus cricetus ssp. canescens	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	otter 	Lutra lutra ssp. lutra	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	baardvleermuis 	Myotis mystacinus ssp. mystacinus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bechsteins vleermuis 	Myotis bechsteini	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bosvleermuis 	Nyctalus leisleri ssp. leisleri	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	brandts vleermuis 	Myotis brandti ssp. brandti	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	franjestaat 	Myotis nattereri	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone grootoorvleermuis 	Plecotus auritus ssp. auritus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grijze grootoorvleermuis 	Plecotus austriacus ssp. austriacus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote hoefijzerneus 	Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote rosse vleermuis 	Nyctalus lasiopterus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	ingekorven vleermuis 	Myotis emarginatus ssp. emarginatus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	kleine dwergvleermuis 	Pipistrellus pygmaeus	Bern II, HR IV

Zoogdieren- vleermuizen	kleine hoefijzerneus 	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	laatvlieger 	Eptesicus serotinus ssp. serotinus	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	meervleermuis 	Myotis dasycneme	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	mopsvleermuis 	Barbastella barbastellus	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	noordse vleermuis 	Eptesicus nilssoni ssp. nilssoni	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	rosse vleermuis 	Nyctalus noctula ssp. noctula	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	ruige dwergvleermuis 	Pipistrellus nathusii	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	tweekleurige vleermuis 	Vespertilio murinus ssp. murinus	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	vale vleermuis 	Myotis myotis ssp. myotis	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	watervleermuis 	Myotis daubentoni ssp. daubentoni	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	bruinvis 	Phocoena phocoena ssp. phocoena	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	dwergpotvis 	Kogia breviceps	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	gestreepte dolfijn 	Stenella coeruleoalba	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	gewone dolfijn 	Delphinus delphis	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	gewone spitsdolfijn 	Mesoplodon bidens	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	grijze dolfijn 	Grampus griseus	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	kleine zwaardwalvis 	Pseudorca crassidens	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	narwal 	Monodon monoceros	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	orca 	Orcinus orca	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	tuimelaar 	Tursiops truncatus ssp. truncatus	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	witflankdolfijn 	Lagenorhynchus acutus	Bern II, HR IV

Zoogdieren-zeezoogdieren	witsnuitdolfijn 	Lagenorhynchus albirostris	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	noordse vinvis 	Balaenoptera borealis	Bon I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	potvis 	Physeter catodon	Bon I, HR IV
Amfibieën	poelkikker 	Pelophylax lessonae	HR IV
Vissen	houting 	Coregonus oxyrinchus	HR IV
Weekdieren	bataafse stroommossel 	Unio crassus	HR IV
Weekdieren	platte schijfhoren 	Anisus vorticulus	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	bever 	Castor fiber ssp. albicus	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hazelmuis 	Muscardinus avellanarius	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	lynx 	Lynx lynx ssp. lynx	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	noordse woelmuis 	Microtus oeconomus ssp. arenicola	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wilde kat 	Felis silvestris ssp. silvestris	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wolf 	Canus lupus lupus	HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone dwergvleermuis 	Pipistrellus pipistrellus	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	butskop 	Hyperoodon ampullatus	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	dwergvinvis 	Balaenoptera acutorostrata	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	griend 	Globicephala melas	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	spitsdolfijn van gray 	Mesoplodon grayi	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witte dolfijn 	Delphinapterus leucas	HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (vogels) artikel 3.2

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming
Vogels	aasgier	<i>Neophron percnopterus</i> ssp. <i>percnopterus</i>	Bern II
Vogels	alpengierzwaluw	<i>Tachymarptis melba</i> ssp. <i>melba</i>	Bern II
Vogels	alpenheggenmus	<i>Prunella collaris</i> ssp. <i>collaris</i>	Bern II
Vogels	amerikaanse grote stern	<i>Sterna sandvicensis</i> ssp. <i>acuflavida</i>	Bern II
Vogels	anatolische woestijnplevier	<i>Charadrius leschenaultii</i> ssp. <i>columbinus</i>	Bern II
Vogels	appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> ssp. <i>coccothraustes</i>	Bern II
Vogels	arctische bonte strandloper	<i>Calidris alpina</i> ssp. <i>arctica</i>	Bern II
Vogels	arendbuizerd	<i>Buteo rufinus</i> ssp. <i>rufinus</i>	Bern II
Vogels	aziatische roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata</i> ssp. <i>maura</i>	Bern II
Vogels	baardgrasmus	<i>Sylvia cantillans</i> ssp. <i>cantillans</i>	Bern II
Vogels	baardman	<i>Panurus biarmicus</i> ssp. <i>biarmicus</i>	Bern II
Vogels	balearische roodkopklauwier	<i>Lanius senator</i> ssp. <i>badius</i>	Bern II
Vogels	balkanbergfluit	<i>Phylloscopus bonelli</i> ssp. <i>orientalis</i>	Bern II
Vogels	balkankwikstaart	<i>Motacilla flava</i> ssp. <i>feldegg</i>	Bern II
Vogels	beflijster	<i>Turdus torquatus</i> ssp. <i>torquatus</i>	Bern II
Vogels	bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Bern II
Vogels	bergfluit	<i>Phylloscopus bonelli</i> ssp. <i>bonelli</i>	Bern II
Vogels	bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Bern II
Vogels	bladkoning	<i>Phylloscopus inornatus</i> ssp. <i>inornatus</i>	Bern II
Vogels	blauwborst	<i>Luscinia svecica</i> ssp. <i>cyanecula</i>	Bern II

Vogels	blauwe kiekendief 	<i>Circus cyaneus</i> ssp. <i>cyaneus</i>	Bern II
Vogels	blauwe rotslijster 	<i>Monticola solitarius</i> ssp. <i>solitarius</i>	Bern II
Vogels	blauwstaart 	<i>Tarsiger cyanurus</i> ssp. <i>cyanurus</i>	Bern II
Vogels	boerenzwaluw 	<i>Hirundo rustica</i> ssp. <i>rustica</i>	Bern II
Vogels	bont stormvogeltje 	<i>Pelagodroma marina</i>	Bern II
Vogels	bontbekplevier 	<i>Charadrius hiaticula</i> ssp. <i>hiaticula</i>	Bern II
Vogels	bonte strandloper 	<i>Calidris alpina</i> ssp. <i>alpina</i>	Bern II
Vogels	bonte tapuit 	<i>Oenanthe pleschanka</i> ssp. <i>pleschanka</i>	Bern II
Vogels	bonte vliegenvanger 	<i>Ficedula hypoleuca</i> ssp. <i>hypoleuca</i>	Bern II
Vogels	boomklever 	<i>Sitta europaea</i> ssp. <i>caesia</i>	Bern II
Vogels	boomkruiper 	<i>Certhia brachydactyla</i> ssp. <i>megarhyncha</i>	Bern II
Vogels	boompieper 	<i>Anthus trivialis</i> ssp. <i>trivialis</i>	Bern II
Vogels	boomvalk 	<i>Falco subbuteo</i> ssp. <i>subbuteo</i>	Bern II
Vogels	bosgors 	<i>Emberiza rustica</i> ssp. <i>rustica</i>	Bern II
Vogels	bosrietzanger 	<i>Acrocephalus palustris</i>	Bern II
Vogels	bosruiter 	<i>Tringa glareola</i>	Bern II
Vogels	bosuul 	<i>Strix aluco</i> ssp. <i>aluco</i>	Bern II
Vogels	braamsluiper 	<i>Sylvia curruca</i> ssp. <i>curruca</i>	Bern II
Vogels	brandgans 	<i>Branta leucopsis</i>	Bern II
Vogels	breedbekstrandloper 	<i>Limicola falcinellus</i> ssp. <i>falcinellus</i>	Bern II
Vogels	brilgrasmus 	<i>Sylvia conspicillata</i> ssp. <i>conspicillata</i>	Bern II
Vogels	britse frater 	<i>Carduelis flavirostris</i> ssp. <i>pipilans</i>	Bern II

			
Vogels	britse koolmees	<i>Parus major ssp. newtoni</i>	Bern II
Vogels	britse putter	<i>Carduelis carduelis ssp. britannica</i>	Bern II
Vogels	bruine boszanger	<i>Phylloscopus fuscatus ssp. fuscatus</i>	Bern II
Vogels	bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Bern II
Vogels	bruinkeelortolaan	<i>Emberiza caesia</i>	Bern II
Vogels	buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Bern II
Vogels	bulwers stormvogel	<i>Bulweria bulwerii</i>	Bern II
Vogels	canadese kraanvogel	<i>Grus canadensis ssp. canadensis</i>	Bern II
Vogels	casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Bern II
Vogels	cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Bern II
Vogels	cirlgors	<i>Emberiza cirulus</i>	Bern II
Vogels	citroenkwikstaart	<i>Motacilla citreola</i>	Bern II
Vogels	daurische klauwier	<i>Lanius isabellinus ssp. speculigerus</i>	Bern II
Vogels	diksnavelnotenkraker	<i>Nucifraga caryocatactes ssp. caryocatactes</i>	Bern II
Vogels	dougalls stern	<i>Sterna dougallii ssp. dougallii</i>	Bern II
Vogels	draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Bern II
Vogels	drieteenstrandloper	<i>Calidris alba</i>	Bern II
Vogels	duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Bern II
Vogels	dwergaalscholver	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Bern II
Vogels	dwergarend	<i>Aquila pennata ssp. pennata</i>	Bern II
Vogels	dwerggors	<i>Emberiza pusilla</i>	Bern II

Vogels	dwergmeeuw 	Larus minutus	Bern II
Vogels	dwergooruil 	Otus scops ssp. scops	Bern II
Vogels	dwergstern 	Sterna albifrons ssp. albifrons	Bern II
Vogels	engelse kwikstaart 	Motacilla flava ssp. flavissima	Bern II
Vogels	europese kanarie 	Serinus serinus	Bern II
Vogels	fitis 	Phylloscopus trochilus ssp. trochilus	Bern II
Vogels	flamingo 	Phoenicopterus ruber ssp. roseus	Bern II
Vogels	fluitier 	Phylloscopus sibilatrix	Bern II
Vogels	frater 	Carduelis flavirostris ssp. flavirostris	Bern II
Vogels	geelgors 	Emberiza citrinella ssp. citrinella	Bern II
Vogels	geelsnavelduiker 	Gavia adamsii	Bern II
Vogels	gekraagde roodstaart 	Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus	Bern II
Vogels	gele kwikstaart 	Motacilla flava ssp. flava	Bern II
Vogels	geoorde fuut 	Podiceps nigricollis	Bern II
Vogels	giervalk 	Falco rusticolus	Bern II
Vogels	glanskop 	Parus palustris ssp. palustris	Bern II
Vogels	gon-gon/kaapverdische stormvogel 	Pterodroma feae	Bern II
Vogels	goudhaan 	Regulus regulus ssp. regulus	Bern II
Vogels	grasmus 	Sylvia communis ssp. communis	Bern II
Vogels	graspieper 	Anthus pratensis ssp. pratensis	Bern II
Vogels	graszanger 	Cisticola juncidis ssp. cisticola	Bern II

Vogels	 grauwe fitis	<i>Phylloscopus trochiloides</i> ssp. <i>viridanus</i>	Bern II
Vogels	 grauwe franjepoot	<i>Phalaropus lobatus</i>	Bern II
Vogels	 grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Bern II
Vogels	 grauwe klauwier	<i>Lanius collurio</i> ssp. <i>collurio</i>	Bern II
Vogels	 grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i> ssp. <i>striata</i>	Bern II
Vogels	 griel	<i>Burhinus oedicephalus</i> ssp. <i>oedicephalus</i>	Bern II
Vogels	 griend	<i>Globicephala melas</i>	Bern II
Vogels	 grijskopspecht	<i>Picus canus</i> ssp. <i>canus</i>	Bern II
Vogels	 grijze wouw	<i>Elanus caeruleus</i> ssp. <i>caeruleus</i>	Bern II
Vogels	 groene specht	<i>Picus viridis</i> ssp. <i>viridis</i>	Bern II
Vogels	 groenlandse tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i> ssp. <i>leucorhoa</i>	Bern II
Vogels	 groenling	<i>Carduelis chloris</i> ssp. <i>chloris</i>	Bern II
Vogels	 grote barmsijs	<i>Carduelis flammea</i> ssp. <i>flammea</i>	Bern II
Vogels	 grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i> ssp. <i>pinetorum</i>	Bern II
Vogels	 grote franjepoot	<i>Steganopus tricolor</i>	Bern II
Vogels	 grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i> ssp. <i>cinerea</i>	Bern II
Vogels	 grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> ssp. <i>arundinaceus</i>	Bern II
Vogels	 grote kruisbek	<i>Loxia pytyopsittacus</i>	Bern II
Vogels	 grote pieper	<i>Anthus richardi</i> ssp. <i>richardi</i>	Bern II
Vogels	 grote stern	<i>Sterna sandvicensis</i> ssp. <i>sandvicensis</i>	Bern II
Vogels	 grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus</i> ssp. <i>albus</i>	Bern II
Vogels	 haakbek	<i>Pinicola enucleator</i> ssp. <i>enucleator</i>	Bern II

			
Vogels	harlekijneend	<i>Histrionicus histrionicus</i>	Bern II
Vogels	havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Bern II
Vogels	havikarend	<i>Aquila fasciata ssp. fasciata</i>	Bern II
Vogels	heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Bern II
Vogels	hop	<i>Upupa epops ssp. epops</i>	Bern II
Vogels	huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Bern II
Vogels	humes bladkoning	<i>Phylloscopus inornatus ssp. humei</i>	Bern II
Vogels	iberische tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. brehmii</i>	Bern II
Vogels	ijsduiker	<i>Gavia immer</i>	Bern II
Vogels	ijsgors	<i>Calcarius lapponicus ssp. lapponicus</i>	Bern II
Vogels	ijslands smelleken	<i>Falco columbarius ssp. subaesalon</i>	Bern II
Vogels	ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Bern II
Vogels	ivoormeeuw	<i>Pagophila eburnea</i>	Bern II
Vogels	izabeltapuit	<i>Oenanthe isabellina</i>	Bern II
Vogels	jufferkraanvogel	<i>Grus virgo</i>	Bern II
Vogels	kalanderleeuwerik	<i>Melanocorypha calandra ssp. calandra</i>	Bern II
Vogels	kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Bern II
Vogels	klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Bern II
Vogels	klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Bern II
Vogels	kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Bern II
Vogels	kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Bern II

Vogels	kleine karekiet 	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> ssp. <i>scirpaceus</i>	Bern II
Vogels	kleine klapekster 	<i>Lanius minor</i>	Bern II
Vogels	kleine plevier 	<i>Charadrius dubius</i> ssp. <i>curonicus</i>	Bern II
Vogels	kleine spotvogel 	<i>Hippolais caligata</i> ssp. <i>caligata</i>	Bern II
Vogels	kleine sprinkhaanzanger 	<i>Locustella lanceolata</i>	Bern II
Vogels	kleine strandloper 	<i>Calidris minuta</i>	Bern II
Vogels	kleine trap 	<i>Tetrax tetrax</i>	Bern II
Vogels	kleine vliegenvanger 	<i>Ficedula parva</i> ssp. <i>parva</i>	Bern II
Vogels	kleine zilverreiger 	<i>Egretta garzetta</i> ssp. <i>garzetta</i>	Bern II
Vogels	kleine zwaan 	<i>Cygnus columbianus</i> ssp. <i>bewickii</i>	Bern II
Vogels	kleine zwartkop 	<i>Sylvia melanocephala</i> ssp. <i>melanocephala</i>	Bern II
Vogels	kleinst waterhoen 	<i>Porzana pusilla</i> ssp. <i>intermedia</i>	Bern II
Vogels	kluut 	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Bern II
Vogels	kneu 	<i>Carduelis cannabina</i> ssp. <i>cannabina</i>	Bern II
Vogels	koereiger 	<i>Bubulcus ibis</i> ssp. <i>ibis</i>	Bern II
Vogels	koningsieder 	<i>Somateria spectabilis</i>	Bern II
Vogels	koolmees 	<i>Parus major</i> ssp. <i>major</i>	Bern II
Vogels	kortsnavelboomkruiper 	<i>Certhia familiaris</i> ssp. <i>macroductyla</i>	Bern II
Vogels	kortteenleeuwerik 	<i>Calandrella brachydactyla</i> ssp. <i>brachydactyla</i>	Bern II
Vogels	kraanvogel 	<i>Grus grus</i> ssp. <i>grus</i>	Bern II
Vogels	krekelzanger 	<i>Locustella fluviatilis</i>	Bern II
Vogels	krombekstrandloper	<i>Calidris ferruginea</i>	Bern II

			
Vogels	kruisbek 	<i>Loxia curvirostra</i> ssp. <i>curvirostra</i>	Bern II
Vogels	kuifduiker 	<i>Podiceps auritus</i>	Bern II
Vogels	kuifkoekoek 	<i>Clamator glandarius</i> ssp. <i>glandarius</i>	Bern II
Vogels	kuifmees 	<i>Parus cristatus</i> ssp. <i>mitratus</i>	Bern II
Vogels	kwak 	<i>Nycticorax nycticorax</i> ssp. <i>nycticorax</i>	Bern II
Vogels	kwartelkoning 	<i>Crex crex</i>	Bern II
Vogels	lachstern 	<i>Sterna nilotica</i> ssp. <i>nilotica</i>	Bern II
Vogels	lammergier 	<i>Gypaetus barbatus</i> ssp. <i>aureus</i>	Bern II
Vogels	lepelaar 	<i>Platalea leucorodia</i> ssp. <i>leucorodia</i>	Bern II
Vogels	matkop 	<i>Parus montanus</i> ssp. <i>rhenanus</i>	Bern II
Vogels	middelste bonte specht 	<i>Dendrocopos medius</i> ssp. <i>medius</i>	Bern II
Vogels	mongoolse pieper 	<i>Anthus godlewskii</i>	Bern II
Vogels	monniksgier 	<i>Aegypius monachus</i> ssp. <i>monachus</i>	Bern II
Vogels	morinelplevier 	<i>Eudromias morinellus</i>	Bern II
Vogels	nachtegaal 	<i>Luscinia megarhynchos</i> ssp. <i>megarhynchos</i>	Bern II
Vogels	nachtzwaluw 	<i>Caprimulgus europaeus</i> ssp. <i>europaeus</i>	Bern II
Vogels	nonnetje 	<i>Mergus albellus</i>	Bern II
Vogels	noordse boszanger 	<i>Phylloscopus borealis</i> ssp. <i>borealis</i>	Bern II
Vogels	noordse fitis 	<i>Phylloscopus trochilus</i> ssp. <i>acredula</i>	Bern II
Vogels	noordse grote bonte specht 	<i>Dendrocopos major</i> ssp. <i>major</i>	Bern II
Vogels	noordse kwikstaart 	<i>Motacilla flava</i> ssp. <i>thunbergi</i>	Bern II

Vogels	noordse nachtegaal 	<i>Luscinia luscinia</i>	Bern II
Vogels	noordse pijlstormvogel 	<i>Puffinus puffinus</i>	Bern II
Vogels	noordse stern 	<i>Sterna paradisaea</i>	Bern II
Vogels	oehoe 	<i>Bubo bubo</i> ssp. <i>bubo</i>	Bern II
Vogels	oeverloper 	<i>Tringa hypoleucos</i>	Bern II
Vogels	oeverpieper 	<i>Anthus petrosus</i> ssp. <i>littoralis</i>	Bern II
Vogels	oeverzwaluw 	<i>Riparia riparia</i> ssp. <i>riparia</i>	Bern II
Vogels	ooievaar 	<i>Ciconia ciconia</i> ssp. <i>ciconia</i>	Bern II
Vogels	oostelijke blonde tapuit 	<i>Oenanthe hispanica</i> ssp. <i>melanoleuca</i>	Bern II
Vogels	orpheusspotvogel 	<i>Hippolais polyglotta</i>	Bern II
Vogels	paapje 	<i>Saxicola rubetra</i>	Bern II
Vogels	paarse strandloper 	<i>Calidris maritima</i>	Bern II
Vogels	pallas' boszanger 	<i>Phylloscopus proregulus</i>	Bern II
Vogels	parelduiker 	<i>Gavia arctica</i> ssp. <i>arctica</i>	Bern II
Vogels	perzische roodborst 	<i>Irania gutturalis</i>	Bern II
Vogels	pestvogel 	<i>Bombycilla garrulus</i> ssp. <i>garrulus</i>	Bern II
Vogels	pimpelmees 	<i>Parus caeruleus</i> ssp. <i>caeruleus</i>	Bern II
Vogels	poelruiter 	<i>Tringa stagnatilis</i>	Bern II
Vogels	poelsnip 	<i>Gallinago media</i>	Bern II
Vogels	porseleinhoen 	<i>Porzana porzana</i>	Bern II
Vogels	proven?aaalse grasmus 	<i>Sylvia undata</i>	Bern II
Vogels	purperreiger	<i>Ardea purpurea</i> ssp. <i>purpurea</i>	Bern II

			
Vogels	putter 	<i>Carduelis carduelis</i> ssp. <i>carduelis</i>	Bern II
Vogels	raddes boszanger 	<i>Phylloscopus schwarzi</i>	Bern II
Vogels	ralreiger 	<i>Ardeola ralloides</i>	Bern II
Vogels	ransuil 	<i>Asio otus</i> ssp. <i>otus</i>	Bern II
Vogels	renvogel 	<i>Cursorius cursor</i> ssp. <i>cursor</i>	Bern II
Vogels	reuzenstern 	<i>Sterna caspia</i>	Bern II
Vogels	rietgors 	<i>Emberiza schoeniclus</i> ssp. <i>schoeniclus</i>	Bern II
Vogels	rietzanger 	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Bern II
Vogels	rode rotslijster 	<i>Monticola saxatilis</i>	Bern II
Vogels	rode wouw 	<i>Milvus milvus</i> ssp. <i>milvus</i>	Bern II
Vogels	roerdomp 	<i>Botaurus stellaris</i> ssp. <i>stellaris</i>	Bern II
Vogels	roodborst 	<i>Erithacus rubecula</i> ssp. <i>rubecula</i>	Bern II
Vogels	roodborsttapuit 	<i>Saxicola torquata</i> ssp. <i>hibernans</i>	Bern II
Vogels	roodborsttapuit 	<i>Saxicola torquata</i> ssp. <i>rubicola</i>	Bern II
Vogels	roodbuikwaterspreeuw 	<i>Cinclus cinclus</i> ssp. <i>aquaticus</i>	Bern II
Vogels	roodhalsfuut 	<i>Podiceps grisegena</i> ssp. <i>grisegena</i>	Bern II
Vogels	roodkeelduiker 	<i>Gavia stellata</i>	Bern II
Vogels	roodkeelpieper 	<i>Anthus cervinus</i>	Bern II
Vogels	roodkopklauwier 	<i>Lanius senator</i> ssp. <i>senator</i>	Bern II
Vogels	roodmus 	<i>Carpodacus erythrinus</i> ssp. <i>erythrinus</i>	Bern II
Vogels	roodpootvalk 	<i>Falco vespertinus</i>	Bern II

Vogels	roodsterblauwborst 	<i>Luscinia svecica</i> ssp. <i>svecica</i>	Bern II
Vogels	roodstuitzwaluw 	<i>Hirundo daurica</i> ssp. <i>rufula</i>	Bern II
Vogels	rosse franjepoot 	<i>Phalaropus fulicaria</i>	Bern II
Vogels	rotspieper 	<i>Anthus petrosus</i> ssp. <i>petrosus</i>	Bern II
Vogels	rouwkwikstaart 	<i>Motacilla alba</i> ssp. <i>yarrellii</i>	Bern II
Vogels	roze spreeuw 	<i>Sturnus roseus</i>	Bern II
Vogels	ruigpootbuizerd 	<i>Buteo lagopus</i> ssp. <i>lagopus</i>	Bern II
Vogels	ruigpootuil 	<i>Aegolius funereus</i> ssp. <i>funereus</i>	Bern II
Vogels	scandinavische tjiftjaf 	<i>Phylloscopus collybita</i> ssp. <i>abietinus</i>	Bern II
Vogels	scharrelaar 	<i>Coracias garrulus</i> ssp. <i>garrulus</i>	Bern II
Vogels	schreeuwarend 	<i>Aquila pomarina</i> ssp. <i>pomarina</i>	Bern II
Vogels	siberische boompieper 	<i>Anthus hodgsoni</i> ssp. <i>yunnanensis</i>	Bern II
Vogels	siberische braamsluiper 	<i>Sylvia curruca</i> ssp. <i>blythi</i> of ssp. <i>halimodendri</i>	Bern II
Vogels	siberische notenkraker 	<i>Nucifraga caryocatactes</i> ssp. <i>macrorhynchos</i>	Bern II
Vogels	siberische tjiftjaf 	<i>Phylloscopus collybita</i> ssp. <i>tristis</i>	Bern II
Vogels	sibirische sprinkhaanzanger 	<i>Locustella certhiola</i> ssp. <i>rubescens</i>	Bern II
Vogels	sijs 	<i>Carduelis spinus</i>	Bern II
Vogels	slangenarend 	<i>Circaetus gallicus</i> ssp. <i>gallicus</i>	Bern II
Vogels	slechtvalk 	<i>Falco peregrinus</i> ssp. <i>peregrinus</i>	Bern II
Vogels	smelleken 	<i>Falco columbarius</i> ssp. <i>aesalon</i>	Bern II
Vogels	sneeuwgorz 	<i>Plectrophenax nivalis</i> ssp. <i>insulae</i>	Bern II
Vogels	sneeuwgorz	<i>Plectrophenax nivalis</i> ssp. <i>nivalis</i>	Bern II

			
Vogels	sneeuwuil	Nyctea scandiaca	Bern II
Vogels	snor	Locustella luscinioides ssp. luscinioides	Bern II
Vogels	sperwer	Accipiter nisus ssp. nisus	Bern II
Vogels	sperwergrasmus	Sylvia nisoria ssp. nisoria	Bern II
Vogels	sperweruil	Surnia ulula ssp. ulula	Bern II
Vogels	spotvogel	Hippolais icterina	Bern II
Vogels	sprinkhaanzanger	Locustella naevia ssp. naevia	Bern II
Vogels	steenarend	Aquila chrysaetos ssp. chrysaetos	Bern II
Vogels	steenloper	Arenaria interpres ssp. interpres	Bern II
Vogels	steenuil	Athene noctua ssp. vidalii	Bern II
Vogels	stellers eider	Polysticta stelleri	Bern II
Vogels	steltkluut	Himantopus himantopus	Bern II
Vogels	steppearend	Aquila nipalensis ssp. orientalis	Bern II
Vogels	steppebuizerd	Buteo buteo ssp. vulpinus	Bern II
Vogels	steppehoen	Syrrhaptes paradoxus	Bern II
Vogels	steppekiekendief	Circus macrourus	Bern II
Vogels	steppeklapekster	Lanius excubitor ssp. pallidirostris	Bern II
Vogels	steppevorkstaartplevier	Glareola nordmanni	Bern II
Vogels	stormvogeltje	Hydrobates pelagicus	Bern II
Vogels	strandleeuwerik	Eremophila alpestris ssp. flava	Bern II
Vogels	strandplevier	Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus	Bern II

Vogels	 struikrietzanger	<i>Acrocephalus dumetorum</i>	Bern II
Vogels	 swinhoes boszanger	<i>Phylloscopus trochiloides</i> ssp. <i>plumbeitarsus</i>	Bern II
Vogels	 taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris</i> ssp. <i>familiaris</i>	Bern II
Vogels	 tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i> ssp. <i>oenanthe</i>	Bern II
Vogels	 temmincks strandloper	<i>Calidris temminckii</i>	Bern II
Vogels	 terekruiter	<i>Tringa cinerea</i>	Bern II
Vogels	 tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i> ssp. <i>collybita</i>	Bern II
Vogels	 toendrabontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula</i> ssp. <i>tundrae</i>	Bern II
Vogels	 torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i> ssp. <i>tinnunculus</i>	Bern II
Vogels	 tuinfluiter	<i>Sylvia borin</i> ssp. <i>borin</i>	Bern II
Vogels	 turkestaanse klauwier	<i>Lanius isabellinus</i> ssp. <i>phoenicuroides</i>	Bern II
Vogels	 vaal stormvogeltje	<i>Oceanodroma leucorhoa</i> ssp. <i>leucorhoa</i>	Bern II
Vogels	 vale gier	<i>Gyps fulvus</i> ssp. <i>fulvus</i>	Bern II
Vogels	 vale pijlstormvogel	<i>Puffinus yelkouan</i> ssp. <i>mauretanicus</i>	Bern II
Vogels	 veldrietzanger	<i>Acrocephalus agricola</i> ssp. <i>septima</i>	Bern II
Vogels	 velduil	<i>Asio flammeus</i> ssp. <i>flammeus</i>	Bern II
Vogels	 visarend	<i>Pandion haliaetus</i> ssp. <i>haliaetus</i>	Bern II
Vogels	 visdief	<i>Sterna hirundo</i> ssp. <i>hirundo</i>	Bern II
Vogels	 vorkstaartmeeuw	<i>Xema sabini</i>	Bern II
Vogels	 vorkstaartplevier	<i>Glareola pratincola</i> ssp. <i>pratincola</i>	Bern II
Vogels	 vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus</i> ssp. <i>ignicapillus</i>	Bern II
Vogels	 waterpieper	<i>Anthus spinoletta</i> ssp. <i>spinoletta</i>	Bern II

Vogels	wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Bern II
Vogels	westelijke blonde tapuit	<i>Oenanthe hispanica ssp. hispanica</i>	Bern II
Vogels	wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Bern II
Vogels	wilde zwaan	<i>Cygnus cygnus</i>	Bern II
Vogels	wilgengors	<i>Emberiza aureola ssp. aureola</i>	Bern II
Vogels	wilsons stormvogeltje	<i>Oceanites oceanicus</i>	Bern II
Vogels	winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Bern II
Vogels	witbandkruisbek	<i>Loxia leucoptera ssp. bifasciata</i>	Bern II
Vogels	witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Bern II
Vogels	withalsvliegenvanger	<i>Ficedula albicollis</i>	Bern II
Vogels	witkopgors	<i>Emberiza leucocephalos ssp. leucocephalos</i>	Bern II
Vogels	witstuitbarmsijs	<i>Carduelis hornemanni ssp. exilipes</i>	Bern II
Vogels	witte kerkuil	<i>Tyto alba ssp. alba</i>	Bern II
Vogels	witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Bern II
Vogels	witvleugelstern	<i>Chlidonias leucopterus</i>	Bern II
Vogels	witwangstern	<i>Chlidonias hybridus ssp. hybridus</i>	Bern II
Vogels	woestijngrasmus	<i>Sylvia nana ssp. nana</i>	Bern II
Vogels	woestijnvink	<i>Rhodopechys githaginea</i>	Bern II
Vogels	woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Bern II
Vogels	zuidelijke bonte strandloper	<i>Calidris alpina ssp. schinzii</i>	Bern II
Vogels	zwartbuikwaterspreeuw	<i>Cinclus cinclus ssp. cinclus</i>	Bern II

Vogels	zwarte ibis 	<i>Plegadis falcinellus</i> ssp. <i>falcinellus</i>	Bern II
Vogels	zwarte mees 	<i>Parus ater</i> ssp. <i>ater</i>	Bern II
Vogels	zwarte ooievaar 	<i>Ciconia nigra</i>	Bern II
Vogels	zwarte roodstaart 	<i>Phoenicurus ochruros</i> ssp. <i>gibraltariensis</i>	Bern II
Vogels	zwarte roodstaart 	<i>Phoenicurus ochruros</i> ssp. <i>phoenicuroides</i>	Bern II
Vogels	zwarte specht 	<i>Dryocopus martius</i> ssp. <i>martius</i>	Bern II
Vogels	zwarte stern 	<i>Chlidonias niger</i> ssp. <i>niger</i>	Bern II
Vogels	zwarte wouw 	<i>Milvus migrans</i> ssp. <i>migrans</i>	Bern II
Vogels	zwartkop 	<i>Sylvia atricapilla</i> ssp. <i>atricapilla</i>	Bern II
Vogels	zwartkopgors 	<i>Emberiza melanocephala</i>	Bern II
Vogels	zwartkopmeeuw 	<i>Larus melanocephalus</i>	Bern II
Vogels	audouins meeuw 	<i>Larus audouinii</i>	Bern II, Bon I
Vogels	bastaardarend 	<i>Aquila clanga</i>	Bern II, Bon I
Vogels	dunbekwulp 	<i>Numenius tenuirostris</i>	Bern II, Bon I
Vogels	dwerggans 	<i>Anser erythropus</i>	Bern II, Bon I
Vogels	grote trap 	<i>Otis tarda</i> ssp. <i>tarda</i>	Bern II, Bon I
Vogels	kleine torenvalk 	<i>Falco naumanni</i>	Bern II, Bon I
Vogels	kroeskoppelikaan 	<i>Pelecanus crispus</i>	Bern II, Bon I
Vogels	oostelijke kraagtrap 	<i>Chlamydotis undulata</i> ssp. <i>macqueenii</i>	Bern II, Bon I
Vogels	roodhalsgans 	<i>Branta ruficollis</i>	Bern II, Bon I
Vogels	roze pelikaan 	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Bern II, Bon I

Vogels	waterrietzanger 	Acrocephalus paludicola	Bern II, Bon I
Vogels	witbandzeearend 	Haliaeetus leucoryphus	Bern II, Bon I
Vogels	witkopeend 	Oxyura leucocephala	Bern II, Bon I
Vogels	zeearend 	Haliaeetus albicilla	Bern II, Bon I
Vogels	blonde ruiter 	Tryngites subruficollis	Bon I
Vogels	siberische taling 	Anas formosa	Bon I
Vogels	steppekievit 	Vanellus gregarius	Bon I
Vogels	witoogeend 	Aythya nyroca	Bon I

Beschermingsregime andere soorten artikel 3.3

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming
Amfibiëen	alpenwatersalamander 	Mesotriton alpestris	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibiëen	bruine kikker 	Rana temporaria	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibiëen	gewone pad 	Bufo bufo	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibiëen	kleine watersalamander 	Lissotriton vulgaris	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibiëen	meerkikker 	Pelophylax ridibundus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibiëen	middelste groene kikker/bastaard kikker 	Pelophylax kl. esculentus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibiëen	vinpootsalamander 	Lissotriton helveticus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibiëen	vuursalamander 	Salamandra salamandra	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	aardbeivlinder 	Pyrgus malvae	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bosparelmoervlinder 	Melitaea athalia	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruin dikkopje 	Erynnis tages	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruine eikenpage 	Satyrrium ilicis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	duinparelmoervlinder 	Argynnis niobe	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	gentiaanblauwtje 	Maculinea alcon	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote parelmoervlinder 	Argynnis aglaja	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote vos 	Nymphalis polychloros	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote weerschijnvlinder 	Apatura iris)	Andere soorten (bijlage A van de wet)

Insecten- dagvlinders	iepenpage 	Satyrrium w-album	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten- dagvlinders	kleine heivlinder 	Hipparchia statilinus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten- dagvlinders	kleine ijsvogelvlinder 	Limenitis camilla	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten- dagvlinders	kommavlinder 	Hesperia comma	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten- dagvlinders	sleedoornpage 	Thecla betulae	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten- dagvlinders	spiegeldikkopje 	Heteropterus morpheus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten- dagvlinders	veenbesblauwtje 	Plebejus optilete	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten- dagvlinders	veenbesparelmoervlinder 	Boloria aquilonaris	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten- dagvlinders	veenhooibeestje 	Coenonympha tullia	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten- dagvlinders	veldparelmoervlinder 	Melitaea cinxia	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten- dagvlinders	zilveren maan 	Boloria selene	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-kevers	vliegend hert 	Lucanus cervus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	beekrombout 	Gomphus vulgatissimus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	bosbeekjuffer 	Calopteryx virgo	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	donkere waterjuffer 	Coenagrion armatum	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gevlekte glanslibel 	Somatochlora flavomaculata	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gewone bronlibel 	Cordulegaster boltonii	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	hoogveenglanslibel 	Somatochlora arctica	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	kempense heidelibel 	Sympetrum depressiusculum	Andere soorten (bijlage A van de wet)

Insecten-libellen	speerwaterjuffer 	Coenagrion hastulatum	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Kreeftachtigen	europese rivierkreeft 	Astacus astacus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	adder 	Vipera berus ssp. berus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	hazelworm 	Anguis fragilis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	levendbarende hagedis 	Zootoca vivipara	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	ringslang 	Natrix natrix	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekdonderpad 	Cottus rhenanus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekprik 	Lampetra planeri	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	elrits 	Phoxinus phoxinus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	gestippelde alver 	Alburnoides bipunctatus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	grote modderkruiper 	Misgurnus fossilis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	kwabaal 	Lota lota	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	aardmuis 	Microtus agrestis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	boomarter 	Martes martes	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	bosmuis 	Apodemus sylvaticus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	bunzing 	Mustela putorius	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	damhert 	Dama dama	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	das 	Meles meles	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergmuis 	Micromys minutus	Andere soorten (bijlage A van de wet)

Zoogdieren-landzoogdieren	dwergspitsmuis 	<i>Sorex minutus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	edelhart 	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eekhoorn 	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	egel 	<i>Erinaceus europaeus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eikelmuis 	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	gewone bosspitsmuis 	<i>Sorex araneus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	grote bosmuis 	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	haas 	<i>Lepus europeus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	hermelijn 	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	huisspitsmuis 	<i>Crocidura russula</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	konijn 	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	molmuis 	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	ondergrondse woelmuis 	<i>Pitymys subterraneus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	ree 	<i>Capreolus capreolus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	rosse woelmuis 	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	steenmarter 	<i>Martes foina</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	tweekleurige bosspitsmuis 	<i>Sorex coronatus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	veldmuis 	<i>Microtus arvalis</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	veldspitsmuis 	<i>Crocidura leucodon</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)

Zoogdieren-landzoogdieren	vos 	<i>Vulpes vulpes</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	waterspitsmuis 	<i>Neomys fodiens</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	wezel 	<i>Mustela nivalis</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	wild zwijn 	<i>Sus scrofa</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	woelrat 	<i>Arvicola terrestris</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone zeehond 	<i>Phoca vitulina</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	grijze zeehond 	<i>Halichoerus grypus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Sporenplanten-varens	blaasvaren 	<i>Cystopteris fragilis</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Sporenplanten-varens	groensteel 	<i>Asplenium viride</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Sporenplanten-varens	schubvaren 	<i>Ceterach officinarum</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerboterbloem 	<i>Ranunculus arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerdoornzaad 	<i>Torilis arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerogentroost 	<i>Odontites vernus</i> subsp. <i>vernus</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	beklierde ogentroost 	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	berggamander 	<i>Teucrium montanum</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bergnachtorchis 	<i>Platanthera montana</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	blauw guichelheil 	<i>Anagallis arvensis</i> subsp. <i>foemina</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bokkenorchis 	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bosboterbloem 	<i>Ranunculus polyanthemos</i> subsp. <i>nemorosus</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Zaadplanten	bosdravik 	<i>Bromopsis ramosa</i> subsp. <i>benekenii</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	brave hendrik 	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	brede wolfsmelk 	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	breed wollegras 	<i>Eriophorum latifolium</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bruinrode wespenorchis 	<i>Epipactis atrorubens</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	dennenorchis 	<i>Goodyera repens</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	dreps 	<i>Bromus secalinus</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	echte gamander 	<i>Teucrium chamaedrys</i> subsp. <i>germanicum</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	franjegentiaan 	<i>Gentianella ciliata</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	geelgroene wespenorchis 	<i>Epipactis muelleri</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	geplooid vrouwenmantel 	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	getande veldsla 	<i>Valerianella dentata</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	gevekt zonneroosje 	<i>Tuberaria guttata</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	glad biggenkruid 	<i>Hypochaeris glabra</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	gladde zegge 	<i>Carex laevigata</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	groene nachtorchis 	<i>Coeloglossum viride</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	groot spiegelklokje 	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	grote bosaardbei 	<i>Fragaria moschata</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	grote leeuwenklauw 	<i>Aphanes arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Zaadplanten	honingorchis 	Herminium monorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kalkboterbloem 	Ranunculus polyanthemos subsp. polyanthemoides	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kalketrip 	Centaurea calcitrapa	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	karthuizeranjer 	Dianthus carthusianorum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	karwijselie 	Selinum carvifolia	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine ereprijs 	Veronica verna	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine schorseneer 	Scorzonera humilis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine wolfsmelk 	Euphorbia exigua	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kluwenklokje 	Campanula glomerata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	knollathyrus 	Lathyrus linifolius	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	knolspirea 	Filipendula vulgaris	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	korensla 	Arnosotis minima	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kranskarwij 	Carum verticillatum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kruiptijm 	Thymus praecox	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	lange zonnedauw 	Drosera longifolia	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	liggende ereprijs 	Veronica prostrata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	moerasgamander 	Teucrium scordium	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	muurbloem 	Erysimum cheiri	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	naakte lathyrus 	Lathyrus aphaca	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Zaadplanten	naaldenkervel 	Scandix pecten-veneris	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	pijlscheefkelk 	Arabis hirsuta subsp. sagittata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	roggelelie 	Lilium bulbiferum subsp. croceum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	rood peperboompje 	Daphne mezereum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	rozenkransje 	Antennaria dioica	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	ruw parelzaad 	Lithospermum arvense	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	scherpkruid 	Asperugo procumbens	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	schubzegge 	Carex lepidocarpa	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	smalle raai 	Galeopsis angustifolia	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	spits havikskruid 	Hieracium lactucella	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	steenbraam 	Rubus saxatilis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	stijve wolfsmelk 	Euphorbia stricta	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	stofzaad 	Monotropa hypopitys	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	tengere distel 	Carduus tenuiflorus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	tengere veldmuur 	Minuartia hybrida	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	trosgamander 	Teucrium botrys	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	veenbloembies 	Scheuchzeria palustris	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	vliegenorchis 	Ophrys insectifera	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	vroege ereprijs 	Veronica praecox	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Zaadplanten	wilde averuit 	<i>Artemisia campestris</i> subsp. <i>campestris</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde ridderspoor 	<i>Consolida regalis</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde weit 	<i>Melampyrum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wolfskers 	<i>Atropa bella-donna</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zandwolfsmelk 	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zinkviooltje 	<i>Viola lutea</i> subsp. <i>calaminaria</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zweedse kornoelje 	<i>Cornus suecica</i>	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Vrijgestelde soorten

Van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, van de wet wordt vrijstelling verleend voor het verrichten van handelingen in het kader van:

- de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

De vrijstelling is alleen van toepassing wanneer de Minister van Economische Zaken bevoegd gezag is zoals bij:

- hoofdwegen en hoofdvaarwegen;
- primaire waterkeringen voor zover deze in beheer zijn bij het Rijk;
- militaire terreinen en oefengebieden;
- militaire luchthavens, de luchthaven Schiphol en overige burgerluchthavens;
- het landelijke gastransportnet;
- hoogspanningsverbindingen.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Amfibiëen	bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Amfibiëen	gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Amfibiëen	kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>
Amfibiëen	meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>
Amfibiëen	middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	egel	<i>Erinaceus europeus</i>

Zoogdieren-landzoogdieren	gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Zoogdieren-landzoogdieren	haas	Lepus europeus
Zoogdieren-landzoogdieren	hermelijn	Mustela erminea
Zoogdieren-landzoogdieren	huisspitsmuis	Crocidura russula
Zoogdieren-landzoogdieren	konijn	Oryctolagus cuniculus
Zoogdieren-landzoogdieren	ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
Zoogdieren-landzoogdieren	ree	Capreolus capreolus
Zoogdieren-landzoogdieren	rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Zoogdieren-landzoogdieren	tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
Zoogdieren-landzoogdieren	veldmuis	Microtus arvalis
Zoogdieren-landzoogdieren	vos	Vulpes vulpes
Zoogdieren-landzoogdieren	wezel	Mustela nivalis
Zoogdieren-landzoogdieren	woelrat	Arvicola terrestris